NACIAI TURI BŪT SUPLIEKTI EUROPOJ, SAKO PREZ. ROOSEVELTAS

Darbo žmonių Dienraštis
Kaina $6.00 Metams
Užsieniuose $8.00
Brooklyne $6.50
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

No. 211 LAISVĖS ANTRASAS: 427 LORIMER STREET Telephone: STagg 2-3878 Brooklyn, N. Y., Trečiadienis, Rugsėjo (Sept.) 9, 1942 Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXXII. Dienraščio XXIV

KRISLAI

"Raudonasis Verdunas." Susipažinkite su Amžinaisiais Lietuvos Priešais. Argi Tai Pripuolamas Dalykas? Nacių Propagandos Formos. Karo Korespondentai.

Rašo **A. Bimba**

Šiuos krislus rašau šeštadienį. Rytinis radijas pranešė, kad Raudonoji Armija sulaikė nacių atakas prie Stalingrado.

Bet pavojus miestui tebėra. Šis visas karas dar nebuvo matęs tokių kruvinų mūšių. Kaip į kokią baisią skerdyklą, Hitleris siunčia šimtus tūkstančių savo karių.

Hitleris, matyt, yra užsispyręs Stalingradą paimt, nepaisant kaštų.

Sunku pasakyti, kaip tie mūšiai pasibaigs. Reikia būti dvasiniai prisirengusiems prie visko. Paėmimas Stalingrado dar neduos Hitleriui šio karo laimėjimo.

"New York Times" Stalingradą pavadino "Raudonuoju Verdunu." Ties Verdunu anais metais vokiečiai nusisuko sprandą.

Verdūnas buvo francūzų tvirtovė.

Vienas žymiausių laisvos Lietuvos rašytojų ir kritikų Kostas Korsakas parašė brošiūrą **"Vokiškieji grobikai — Mirtinas Lietuvių Kultūros Priešas."**

Ją tik dabar išleido dienraštis "Laisvė" — dar tebėra "šilta," dar neišsiuntinėta platinimui.

Gana seniai tokią svarbią brošiūrą mes buvome išleidę. Lai ją perskaito kiekvienas lietuvis.

Gavę brošiūrą, smarkiai ją išplatinkite. Kurie norėtumėte gauti platinimui, užsakymus siųskite dienraščio "Laisvės" Administracijai.

Brošiūra turi 32 puslapiu ir parsiduoda už 10 centų.

Paimu į rankas "Naujienas" rugsėjo 3 dienos ir "Dirvą" rugsėjo 4 dienos. Vienas laikraštis yra menševikų, o kitas smetonininkų. Savo turiniu taip panašūs, kaip to paties vandens du lašai.

Abiejuose nieko prieš nacius, bet beveik kiekviena špalta paaukota bjauriojimui Sovietų Sąjungos, Amerikos talkininkės, kuri beveik visą karo naštą neša ant savo pečių!

Ar tai pripuolamas dalykas? Ne, nėra pripuolamas. **Tai yra Grigaičio ir Karpiaus pro-naciška propaganda, tikslus, sąmoningas kenkimas karui.**

Kaip atrodo, tai pono Cranstono persergėjimo nepaiso nei "Naujienos," nei "Dirva." Grigaitis ir Karpius dabar dar atviriau ir šuniškiau tarnauja Hitleriui.

Nacių propaganda turi įvairias formas. Tos formos keičiasi su sąlygomis.

Štai svarbios formos:

Atvira agitacija už Hitlerį ir nacius.

Tylėjimas apie nacių barbariškus darbus.

Padavimas neva "nekaltų" žinių iš Lietuvos, kurios tačiau turi tikslą įtikinti Amerikos lietuvius, kad nacių šeimininkavimas Lietuvoje yra pageidautinas.

Puolimas Sovietų Sąjungos, šmeižimas ir niekinimas jos, kurstymas Amerikos lietuvių prieš ją.

Prieš Amerikos įstojimą į karą, pirmoji forma, tai yra, atviras agitavimas už nacius, buvo viešpataujanti forma

(Tąsa ant 5-to pusl.)

Lekiančios Tvirtumos Kriušino Nacių Laivastatyklas ir Gelžkelius Holandijoj

Amerikos Orlaiviai Sunaikino 12 Vokiečių Lėktuvų, o Savo Neprarado nė Vieno; Anglai Bombardavo Kt. Nacių Punktus

London, rugs. 8. — Jungtinių Valstijų Lekiančios Tvirtumos vakar šauniai bombardavo laivastatyklas Rotterdame ir traukinių kiemus Utrechte, Holandijoj. Amerikos lakūnai nušovė žemyn bent 12 nacių lėktuvų. Visos Lekiančios Tvirtumos sugrįžo atgal į Angliją. Šiuo žygiu amerikiečiai daugiau negu atsiteisė naciams, kurie sekmadienį sunaikino dvi Lekiančias Tvirtumas.

Lekiančios Tvirtumos sukėlė milžiniškus gaisrus ir eksplozijas Rotterdamo laivastatyklų srityje ir Utrechto gelžkeliniuose kiemuose. Dingo tik vienas talkininkų lėktuvas kovotojas, palydovas.

AMERIKIEČIAI GALĖSIĄ VYRAUT EUROPOS ORE

Generolas Carl A. Spaatz, komandierius Amerikos oro jėgų Europoj, pareiškė:

"Turint daugiau tokių lakūnų ir daugiau tokių orlaivių, be abejo, kad mes galėtume viešpataut Europos ore."

ANGLU LAKŪNŲ VEIKSMAI

Pavieniai anglų bombanešiai tuo tarpu ardė ir degino Emdeną, Bremerhaveną, nacių uostus ir laivastatyklas, ir kitus karinius taikinius vakarinėje Vokietijoje. Visi jų bombanešiai taipgi sugrįžo namo.

O dieną pirmiau, sekmadienį, šimtai Anglijos orlaivių audringai atakavo Duisburgą ir kitus pramonės miestus ir geležinkelių centrus vakarinėje Vokietijoje.

LEKIANČIOS TVIRTUMOS DRŪTUMAS

Pirmadenį per amerikiečių Lekiančių Tvirtumų žygį ties Rotterdamu priešai sužalojo vieną inžiną vienos iš jų. Buvo sužeistas vienas jos lakūnas, sardžentas Gilbert Goar, bet ir po to jis nušovė žemyn nacių lėktuvą; sardžentas J. D. Johnson nukirto kitą vokiečių lėktuvą.

Vienas šios Lekiančios Tvirtumos lakūnas tapo nušautas, trys kiti jos įguros nariai sužeisti, o vis dėlto ji atsilaikė prieš spiečių Hitlerio lėktuvų ir sugrįžo Anglijon, nepaisant, jog ir vienas iš jos motorų buvo sužalotas.

Amerikos ir Anglijos Atstovai Padarė Svarbius Karinius Tarimus Slaptoje Konferencijoje, Įvykusioje Londone

Washington, rugs. 8. — Baltasis Rūmas šiandien pranešė, jog liepos mėnesį Londone įvyko slapti pasitarimai tarp Amerikos ir Anglijos atstovų ir buvo padaryta svarbūs kariniai tarimai kas liečia veiksmus prieš Vokietiją.

Tuose pasitarimuose dalyvavo Jungtinių Valstijų armijos štabo galva, generolas Marshall; admirolas King, Amerikos laivyno veiksmų galva; prez. Roosevelto atstovas Harry L. Hopkins; Anglijos ministeris pirmininkas Churchill ir kariniai anglų vadai.

Suprantama, jog buvo padaryta tarimai ir kas liečia antro fronto atidarymą prieš Hitlerį vakarinėje Europoje.

ĮSIVERŽIMAS Į DIEPPE BUVO PASIRUOŠIMAS PLATESNIAM ŽYGIUI

London, rugs. 8. — Anglijos ministeris pirmininkas Winston Churchill pranešė seimui apie liepos mėnesį įvykusius karinius pasitarimus su Amerikos atstovais Londone. Churchillo pranešimas buvo abelnai toks, pusiau-oficialiai pranešinešimas.

Churchill, be kitko, nurodė seimui, jog anglų ir amerikiečių laikinas įsiveržimas į Dieppe, šiaurinėj Francijoj, buvo reikalingas tam, kad galima būtų gaut daugiau žinių ir patyrimų, kurių reikės, kada bus daromas kur kas didesnis įsiveržimas prieš nacius.

Waterbury, Conn.--Staiga Mirė "Laisvės" Skaitytojas Ch. Besasparis

Pereitą sekmadienį Lakewood Parke (Liet. Tautiškame Parke) įvyko Politinio Liet. Piliečių Kliubo piknikas. Jame dalyvavo Ch. Besasparis, žinomas pažangus biznierius ir "Laisvės" skaitytojas. Jis ten pat staiga numirė širdies liga. Bus palaidotas rugsėjo 10 dieną (ketvirtadienį), 10 val. ryto.

Velionis yra brooklyniečio ("Laisvės" direktorių tarybos nario) Klimo pusbrolis. Drg. Klimas suteikė mums šitą liūdną žinią ir pats važiuoja į laidotuves.

Mūsų korespondentai Waterbury prašomi parašyti smulkmeningiau apie velionį. O mes šiuo metu reiškiame velionio šeimos nariams ir giminėms nuoširdžią užuojautą.

Sovietai Atrėmė Nacių Atakas Stalingrado Fronte

Maskva, rugs. 8. — Sovietų kariuomenė atmušė ir sulaikė audringiausią tiesioginę vokiečių ataką iš vakarų šono prieš Stalingradą ir užmušė dar 3,000 hitlerininkų, kaip teigia pusiau-oficialiai pranešimai.

Nors vokiečiai per tris dienas ir naktis darė desperatiškiausias atakas į pietų vakarus nuo Stalingrado, jie nepajėgė pažygiuot pirmyn.

Nauji daugiai vokiečių tankų ir 1,500 orlaivių smigikų ir kovos lėktuvų buvo sudarę pavojingą padėtį vakar, bet sovietinė artilerija užkūrė tokią smarkią ugnį, kad naciai nepajėgė prasiveržt per raudonarmiečių pozicijas.

Praeitą vidunaktį Sovietai pranešė, kad hitlerininkai buvo privertę pasitraukt raudonarmiečius į naujas pozicijas į vakarus nuo Stalingrado, bet paskesnės žinios iš fronto rodė, kad vokiečiai padarė tą ataką ne tiek stengdamiesi pasivaryt artyn Stalingrado, kiek išsisukt nuo sovietinių atakų, mušančių vokiečius iš šonų.

Sovietiniai kovotojai sunaikino 19 nacių tankų, 13 kanuolių ir 40 kulkasvaidžių į vakarus nuo Stalingrado. Raudonarmiečiai buvo iš anksto prirengę savo jėgas prieš minimą ataką ir sukapojo į gabalus tuos vokiečius, kurie buvo pasigrūmę pirmyn, besistengdami pervaryt savo kylį per Sovietų pozicijas.

Yra nurodymų, kad Sovietai dabar pradėjo kontrofensyvą prieš nacius į šiaurių vakarus nuo Stalingrado.

(Vokiečiai, be jokio patvirtinimo, giriasi, būk jie išmušę iš veikimo 192 sovietinius tankus, kurie kontr-atakavo hitlerininkus šiaurinėje šio fronto dalyje.)

Novorossiisko srityje, Kaukaze, pablogėjo Sovietam padėtis, ir raudonarmiečiai pasitraukė į naujas apsigynimo pozicijas. Mozdoko apygardoj, Kaukaze, vokiečiai prasiveržė per Tereko upę, bandydami prasibriaut pirmyn linkui Grozny žibalo šaltinių. Paskui sovietiniai kovotojai sulaikė priešus.

Jei Kongresas Nesuvaldys Brangininkų, Tai Prezidentas Suvaldys

Washington. — Prezidentas Rooseveltas savo pareiškime kongresui rugs. 7 d. vėl reikalavo išleist įstatymą, kuris duotų prezidentui galią nustatyt kainas visų farmų produktų, kaip ir įvairių maisto dalykų abelnai. Prezidentas nurodė, kaip skardžiai pabrango tie maisto reikmenys, kurių kainoms nebuvo nustatyta "lubos."

Prez. Rooseveltas sakė, kad jeigu kongresas neišleis tokio įstatymo, iki spalių 1 d., tai pats prezidentas, turėdamas konstitucinę galią kaipo vyriausias komandierius, nustatys ribas kainoms visų maisto produktų. Uždėjus gi lubas tom kainom, galima bus nustatyt ir darbininkų algas.

(Kitame "Laisvės" numeryj bus plačiau apie prezidento pareiškimą kas liečia reikalą suvaldyt kainų kėlimą.)

SALIAMONO SALOS. — Amerikiečiai atmušė naujus desperatiškus japonų bandymus iškelt savo kariuomenę į šias salas.

Amerika ir Anglija Ves Ofensyvą prieš Vokietiją,--Pareiškė Prez. Rooseveltas,--o Sovietų Sąjunga Atsilaikys prieš Nacius

Washington. — Jungtinės Valstijos ir Anglija pasitiki, jog Sovietų Sąjunga atsilaikys, nežiūrint, kad Sovietai vis dar nukenčia pralaimėjimų, sakė prez. Roosevel-

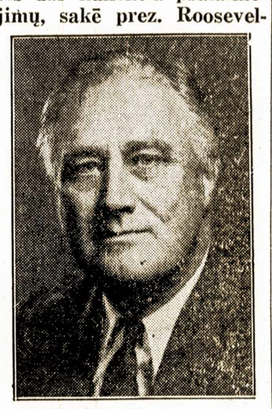

Prez. F. D. Rooseveltas

tas, kalbėdamas per radiją Darbo Dienoje. Amerika ir Anglija padarė svarbius karinius tarimus, kurių tikslas yra pastatyt anglų ir amerikiečių armijas į ofensyvį karą prieš Vokietiją viename ar daugiau punktų Europoje, pareiškė prezidentas.

PREZIDENTO KALBA

Prez. Rooseveltas savo kalboj, tarp kitko, sakė:

"Šiame viso žemės rutulio kare yra keturios svarbiausios mūšių sritys, ir visos jos turi ryšio viena su kita.

"1. Rusijos Frontas: Čia vokiečiai vis dar nepajėgia laimėt triuškinančią pergalę, nors Hitleris jau beveik ištisi metai atgal paskelbė, kad jis jau laimėjęs tokią pergalę. Vokietijai pavyko užgrobt svarbias Rusijos žemes. Tačiau Hitleriui nepavyko sunaikint nė vieną rusų armiją; o tatai tikrai buvo ir tebėra pamatinis jo tikslas.

"Milionai vokiečių kariuomenės, matyt, yra nusmerkti praleist kitą žiaurią ir karčią žiemą rusų fronte. Rusai užmuša daugiau nacių ir sunaikina daugiau priešų orlaivių ir tankų, negu yra sunaikinama bet kokiame kitame fronte. Jie kovoja ne tik narsiai, bet puikiai-gabiai. Nežiūrint visokių nepasisekimų, Rusija atsilaiko, ir su pagalba savo talkininkų jinai išguis visus iki vienam nacius iš rusų žemės.

"2. Ramiojo Vandenyno Sritis: Ši sritis turi būti laikoma vienuma—visos jos dalys ant žemės ir jūrose. Mes esame sustabdę vieną ofensyvį japonų žygi, ir esame padarę sunkių nuostolių Japonijos laivynui. Bet jie dar tebeturi didelių jėgų; jie stengiasi išlaikyt veiksmų iniciatyvą savo rankose; ir jie, be abejo, vėl iškels smarkų mūši. Mes neturime perdaug svarbos priskaityt savo pasisekimams Saliamono salose, nors mes galime didžiuotis gabumais, su kuriais amerikiečiai padarė ten vietinius žygius. Tuo pačiu laiku mes neturime mažinti svarbą mūsų pergalės, laimėtos ties Midway sala. Ten mes sulaikėme didįjį ofensyvį japonų žygį.

"3. Vidužemio Jūra ir Vidurinių Rytų Sritis: Anglai kartu su piet - afrikiečiais, australais, nauja - zelandiečiais, indėnų kariuomene ir kitų Jungtinių Tautų jėgomis, tame skaičiuje ir mūsų jėgomis, veda žūtbūtinę kovą prieš vokiečius ir italus. Fašistų Ašies valstybės kovoja, siekdamos užvaldyti tą sritį, įsiviešpatauti Vidužemio Jūroje ir Indijos Vandenynė ir susisiekti su Japonijos laivynu. Dabar ten eina mūšiai. Mes gerai suprantame pavojų mums, bet mes pasitikime galutinomis pasėkomis.

"4. Europos Sritis: Šičia tikslas yra ofensyvis karas prieš Vokietiją. Yra bent tuzinas skirtingų punktų (Europoj), kur galima užpult nacius. Jūs, suprantama, nesitikite, kad aš jum smulkmeningai atidengčiau ateities planus, bet aš galiu užtikrint jus, kad čia ir Anglijoj yra daroma pasiruošimai tam tikslui. Vokietijos galybė turi būti sukriušinta Europos mūšių laukuose.

"Įvairūs žmonės ragina mus, kad sutelktume savo jėgas veiksmam vienoje ar kitoje iš šių keturių sričių, nors niekas nepataria, kad bent viena iš tų sričių turėtų būti apleista. Iš tikrųjų niekas negalėtų rimtai ragint, kad mes nustotume rėmę Rusiją ar užleistume Japonijai visą Ramųjį Vandenyną, ar paliktume Vokietijai Vidužemio Jūrą ir Vidurinius Rytus, ar atsisakytume nuo ofensyvio karo prieš Vokietiją.

"Amerikiečiai gali būti tikri, kad mes neapleisime nė vieno iš tų keturių didžiųjų karo frontų.

SVARBIAUSI TARIMAI

"Yra padaryta tūli labai svarbūs kariniai tarimai. Tinkamu laiku jūs sužinosite, kas tai do tarimai; priešai taip pat sužinos juos. O dabar aš galiu pasakyt, jog visi tie tarimai siekia ofensyvos veiksmų.

"Šiandien, lygiai devyni mėnesiai po japonų užpuolimo ant Perlų Uosto, mes turime persiuntę tris kartus daugiau savo kariuomenės į užjūrius, negu mes buvome persiuntę Francijon per devynius pirmuosius mėnesius praeito, Pirmojo Pasaulinio Karo. Mes tatai padarėme, nepaisant didesnių dabar pavojų ir nežiūrint mažesnio skaičiaus savo laivų. Ir kas savaitė vis daugiau Amerikos karių ir ginklų yra nusiunčiama į mūšių sritis.

"Šis karas bus galų gale laimėtas, suderinant visas Jungtinių Tautų armijas, laivynus ir oro jėgas, vieningai veikiančias prieš mūsų priešus.

"Tam reikės milžiniško subūrimo ginklų ir karių visuose svarbiausiuose atakos punktuose.

"Mes didžiuojamės pavieniais garbingais žygiais mūsų kareivių, mūsų jūreivių, mūsų marininkų ir mūsų jūrininkų, tarnaujančių prekiniuose laivuose. Leitenantas John James Powers buvo vienas iš jų, o dar tūkstančiai yra Jungtinių Tautų jėgose.

"Keli tūkstančiai amerikiečių mirė mūšiuose. Kiti tūkstančiai praras savo gyvybes. Bet daugelis milionų yra pasiryžę užimti jų vietas, kovoti iki pat mirties. Nes jie žino, jog priešai yra pasiryžę sunaikint mus, mūsų namus ir mūsų įstaigas, jog šis karas yra toks, kad mes turime priešus žudyti, o jei ne, tai jie žudys mus.

"Mūšių nelaimi tokie kareiviai ir jūreiviai, kurie visų pirma žiūri savo asmeninio saugumo. Karų taip pat nelaimi žmonės, kurie pirmiausiai rūpinasi savo patogumais, savo parankumais, savo pinigų mašnomis.

"Mes amerikiečiai šiandien turime sunkiausias atsakomybes ant savo pečių. Visos Jungtinės Tautos neša dalį tų atsakomybių.

"Visi mes čia namie esame išbandomi — išbandoma mūsų tvirtybė, nesavanaudiškas mūsų pasišventimas savo šaliai ir savo idejai.

"Tai yra kiečiausias iš visų karų, bet kada įvykusių. Mes neturime palikt ateities istorikams atsakyt klausimą, ar mes esame gana kieti. Mes galime šį klausimą dabar atsakyti. O atsakymas yra 'taip'."

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Every day except Sunday
Established April 5, 1911
427 LORIMER STREET, BROOKLYN, NEW YORK
Tel. STagg 2-3878

President Jos. Weiss
Secretary Treasurer J. Gasiunas
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$6.00
United States, six months	$3.25
Brooklyn, N. Y., per year	$6.50
Brooklyn, N. Y., six months	$3.50
Foreign countries, per year	$8.00
Foreign countries, six months	$4.00
Canada and Brazil, per year	$6.00
Canada and Brazil, six months	$3.25

Entered as second class matter March 14, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879

Studentų Suvažiavimas Pasisakė

Tarptautinis studentų suvažiavimas, kurio sesijos pasibaigė pereitą šeštadienį Washingtone, priėmė rezoliuciją, reikalaujančią "greičiausiai galimu laiku" atidaryti antrąjį frontą Europoje. Studentai tarė:

"Mūsų vadai žino, kad mes stovime suvienyti už tuos jųjų pažadus, kurie buvo duoti Tarybų Sąjungai dėl pradėjimo invazijos Europos kontinente greičiausiai galimu laiku.

"Mes laukiame signalo. Europos sausžemis privalo būti išlaisvintas."

Reikia pasakyti, kad šis manifestas bei rezoliucija nebuvo priimta be atodairio. Ne! Per tris dienas atskirų kraštų studentų atstovai studijavo jį, svarstė su savo ambasadomis bei atstovybėmis ir tik po visapusių apsvarstymų nusitarė balsuoti. Po manifestu pasirašė 38 kraštų atstovai, — vadinasi, nuo daugiau kraštų, negu sudaro Jungtines Tautas.

Studentai pasisakė ir bendrai žmonijos ateities klausimu, žmonių laisvės klausimu. Jie pasisakė dėl griežtos ir nepertraukiamos kovos fašizmui sunaikinti, kad jo nebeliktų ant žemės rutulio. Studentai pasisakė ir Indijos žmonių laisvės klausimu, reikalaudami, kad nutrauktosios derybos tarp Anglijos ir Indijos Kongreso būtų pradėtos, kad nebūtų leista Indijoje pasireikšti tokiems reiškiniams, koki ten reiškiasi šiuo tarpu.

Bendrai, šis Studentų Suvažiavimas padarė daug gerų nutarimų karui laimėti, žmonijos laisvei ir taikai užtikrinti. Nereikia nei sakyti, kad suvažiavimo nutarimai greit pasieks viso pasaulio studentus ir bendrai jaunimą, kuris juos svarstys ir, susipažinęs, vykins juos gyveniman.

Šnipai, Dirbę Japoniškų Tironų Naudai

Pereitos savaitės gale federalinės vyriausybės agentai suėmė virš šimtą vokiečių, italų ir japonų, kurie nėra ištikimi Amerikos kraštui, kurie savo ištikimybę reiškė tų kraštų tironams. Suimtieji buvo daugiausiai nepiliečiai.

Bet podraugo buvo paskelbta, kad tie patys federalinės vyriausybės agentai (teisingiau: **Federal Bureau of Investigation**) suėmė tris Amerikos piliečius, per kelis metus dirbusius Japonijos tironų naudai. Jie dirbo Japonijos imperijalistams nuo 1938 metų ir prie to prisipažino.

Šitie trys "didvyriai" yra: Joseph Hilton Smyth, Irvine Harvey Williams ir Walter Grey Matheson. Pirmieji du suimti Brooklyne, o pastarasis, Matheson, Washingtone; jis, menama, bus pargabentas Brooklynan.

Visi šitie asmenys dirbo Japonijos vyriausybei, kuri jiems gerai už darbą užmokėjo; jie nuolatos gaudavo iš Japonijos atstovų Amerikoje algas. Daugiau: Japonijos valdžia jiems nupirko amerikinį žurnalą, vieną seniausiųjų Amerikoje, — "The Living Age." Paskui prie šito žurnalo buvo prijungti visi trys paminėtieji. Jie gaudavo iš Japonijos konsulato New Yorke algas; konsulatas užmokėdavo šito žurnalo deficitą. Grąžon, žurnale buvo pravesta pro-japoniška politika. Kitais žodžiais: "The Living Age" skleidė Amerikos žmonėse japoniškus imperijalistinius nuodus! Smythas, be to, buvo susijungęs su kitais žurnalais — "Current History," "North American Review," "Saturday Review of Literature." Smythas leido savaitraštį, "The Foreign Observer" ir t.t. Visi šitie leidiniai buvo bandoma padaryti Japonijos imperijalistų interesų gynėjais, japoniškosios propagandos įrankiais. Mažai politiniai susipratęs, amerikietis, įsigijęs vieną kurį tų leidinių, nei nepagalvojo, kad jis skaito Japonijos imperijalistų leidžiamą žurnalą, pilną nuodų prieš Ameriką. Skaitydamas tuos šlamštus, kal ne vienas naivus amerikietis pagalvojo: tur būt taip reikia.

Šnipas Walter Grey Matheson dar ir šitaip dirbo Japonijos imperijalistams: jis, sakosi, buvo įstojęs į Amer. Komunistų Partiją (po kitu vardu) ir pasisakė, kad jis renkąs japonams žinias apie Amerikos komunistus. Už tai gaudavęs po $300 mėnesiui algos. Žinoma, jis tik taip sakosi valdžiai, — iš tikrųjų, jis dirbo prie žurnalo "The Living Age" ir per jį japoniškiems niekšams tarnavo.

Vyriausybės atstovai skelbia, kad prie visų kaltinimų šitie šnipai prisipažinę. Jie prisipažinę dirbę mirtiniems mūsų krašto priešams, japoniškiems tironams. Be abejo, teismo eigoje jie pasisamdys geru advokatus, kurie visaip savo klijentus teisins; atsiras liūdytojų, kurie juos bandys padaryti krašto patrijotais, o tuo pačiu sykiu vyriausybei kaštuos nemažai pinigų ir laiko įrodyti, kad jie yra šnipai, mūsų krašto neprieteliai. Bet visvien mes pasitikime, kad nenaudėliai bus atatinkamai nubausti.

Skaitant apie šituos šnipus, gal ne vienas žmogus pasiklaus: Ar pas lietuvius nėra tokių niekšų? Ar pas lietuvius nėra parsidavėliu Hitleriui? Ar tūli lietuviški laikraščiai negauna dar ir dabar apmokėti iš Hitlerio agentų, jeigu jie taip nuolat ir nuolat skleidžia jo propagandą ir nuodina gerų Amerikos lietuvių, mūsų krašto patrijotų smagenis naciškais nuodais?

Mes nekaltintum žmonių, kurie tokius klausimus ir viešai statytų, nes, prisipažinsime, pasiskaitęs kai kurių lietuviškų laikraščių, žmogus pradedi manyti, kad jie leidžiami kur nors "Ostlande," pagal von Rentelno direktyvomis, o ne laisvoje Amerikoje, kovojančioje prieš fašistinę Ašį.

Smetoninis Fondas Siuntė Pinigus Į Hitlerišką Vokietiją

Smetonai vadovaujant, Bačiūno farmoj buvo sutvertas Lietuvių Nacionalis Pašalpos Fondas.

Tas smetonininkų fondas buvo įkurtas birželio 19 dieną, 1941 metais, tai yra, **tik dvi dienos pirm to, kaip Hitlerio gaujos užpuolė deginti Lietuvą.** Aišku, kad aukos nesuplaukė viena diena, tam ėmė laiko.

Kada Hitlerio gaujos užpuolė Lietuvą ir visą Sovietų Sąjungą, tai tą pačią dieną Anglijos premjeras Churchill pasisakė, kad Anglija visomis jėgomis rems Sovietų Sąjungą. Mūsų prez. Rooseveltas taip pat pasisakė, kad Jungtinės Valstijos visomis pastangomis rems Sovietų Sąjungą, nes jos kovos yra kartu ir demokratijos kovos.

Smetona ir jo šalininkai bastėsi po mūsų šalį ir kaulino iš lietuvių pinigus. Pinigų jie tais metais iš žmonių iškaulino $4,491.8. Iš tos sumos į Hitlerio Berlyną pasiuntė $867.93 ir Amerikoj algoms ir naciškai propagandai išleido $2,443.98.

Šiemet smetonininkai jau negalėjo iš lietuvių tiek pinigų išreikalauti, nes Amerikos lietuviams daugiau paaiškėjo tų ponų veidai ir naciška politika.

Taigi, matote, kad tarpe Hitlerio Vokietijos ir Amerikoj veikiančiųjų Smetonos šalininkų visada buvo ir veikiausiai yra glaudūs ryšiai. Hitlerį jie kvietė okupuoti Lietuvą, o kada tas nepavyko, tai Smetona ir jo fašistai susikraustė į Vokietiją. Vėliau dalis jų išvyko į Ameriką vesti nacių propagandą, o kita dalis su Hitlerio gaujomis pavergė Lietuvos liaudį ir dabar ten tūkstančiais žudo mūsų brolius, seseris, tėvus ir gimines.

DONO UPĖS APGYNIMAS, STALINGRADAS, KAUKAZAS IR KITOS KOVOS

(Pabaiga)

Rugpjūčio 4 dieną baigėsi 24 valandų baisi kova Salsko-Kučevkos srityj, kur Hitleris vien užmuštais neteko 9,500, kaip rašė amerikietis korespondentas Henry C. Cassidy.

Stalingradas Mirties Sūkurys

Prieš Stalingradą Hitleris metė per 1,000,000 armijos, tūkstančius tankų ir neišpasakytai daug lėktuvų. Nacių lėktuvai bombardavo Stalingradą kad jį visai išnaikinus. Kovos buvo taip žiaurios, kad Raudonoji Armija ir ginkluoti Stalingrado darbininkai kasdien šimtais naikino priešo tankus ir lėktuvus ir tūkstančiais fašistus. Rugpjūčio 26 d. vien Kotelnikovo srityj sunaikino 62 nacių tankus, o Dono įlankoj — 104 tankus. Tą pat dieną numušė 92 nacių lėktuvus. Raudonoji Armija nusistatė: **mirsime, bet nepasiduosime!** Tokioj dvasioj rašė Sovietų spauda ir to reikalavo komanda, sakydama: **"Mums daugiau nėra kur trauktis! Mes neturime iš niekur laukti pagelbos, bet patys turime atmušti priešą!"**

Naciai turi daugiau tankų ir lėktuvų, kaip Raudonoji Armija. Todėl Raudonosios Armijos komanda taupina savo tankus ir lėktuvus, pirmiausiai priešo tankus pasitinka pėstininkai su prieštankiniais šautuvais, benzino bonkomis, artilerija, apkasų patrankos ir įvairios kliūtys įrengtos. Kada apsilpnina priešo tankų jėgas, tada Raudonoji Armija atkerta juos nuo nacių pėstininkų, padrūtinimo, kūro ir ant jų užpuola Sovietų tankai ir lėktuvai ir galutinai juos sunaikina. Raudonosios Armijos komanda besilaikydama šios taktikos daug priešo tankų sunaikino Stalingrado srityj.

Ofensyva Rževo Srityj

Kada Raudonoji Armija yra priversta vesti sunkius apsigynimo mūšius Stalingrado ir Priekaukazijos srityj, tai tuo pat kartu Raudonoji Armija, vedama generolo Jurgio Žukovo, išvystė galingą ofensyvą Rževo srityj, į vakarus nuo Maskvos, linkui Smolensko ir Lietuvos.

Toj srityj 15-kos dienų kovoj Raudonoji Armija sumušė 250,000 fašistų, arba keturiolika jų divizijų. Rugpjūčio 26 dieną Raudonosios Armijos komanda skelbė, kad ten suėmė: 250 tankų, 757 kanuoles, 567 mortiras, 1,615 kulkasvaidžių, 929 prieštankinius šautuvus, 11,000 šautuvų, 20,900 minų, 2,220 trokų, daugybę amunicijos, motorinių dviračių, radijo stočių ir kitų medžiagų. Tuo pat kartu toj srityj Sovietų lėktuvai dar sunaikino: 324 vokiečių tankus, 343 kanuoles, 140 mortiras, 348 kulkasvaidžius, 3,090 trokus ir automobilius. Naciai šioj srityj neteko per tas kovas 546 lėktuvus. Sovietai išlaisvino miestus Zubcovą, Karmanovą, Pogoreloje—Gorodišče ir apie 700 apgyventų vietų nuvydami priešą ant 70 mylių ilgio fronto apie 30 mylių atgal. Šis žygis turi padėti Raudonajai Armijai pietuose.

Laivynas ir Orlaivynas

Sovietų Sąjungos laivynai Juodojoj, Baltijos ir šiaurės jūrose energingai veikia skandindami priešo karo ir transporto laivus ir padėdami Raudonajai Armijai. Nėra tos dienos, kad Sovietų laivai vienur ar kitur nenuskandintų priešo laivų.

Sovietų orlaivynas, nors būdamas mažesnis savo kiekiu, kaip nacių, bet jis labai energingai veikia fronte ir užnugaryj bombarduodamas priešo pozicijas. Į pirmas penkias rugpjūčio dienas Sovietų lėktuvai sunaikino 286 priešo lėktuvus, o Sovietai neteko 201. Liepos 27 dieną sunaikino 82 priešo lėktuvus ir 250 trokų. Liepos 24 dieną per 40 Sovietų lėktuvų bombardavo Helsinkį ir kitus kariniai svarbius Finliandijoj punktus. Nuo karo pradžios iki rugpjūčio 16 dienos Sovietų orlaivynas ir priešlėktuvinis apsigynimas sunaikino per 20,000 priešo lėktuvų, o Sovietai per tą laiką neteko 9,000 savo lėktuvų.

Leningrado Sukaktis

Rugpjūčio 21 dieną sukako metai laiko, kaip Leningradą naciai apsupo. Kada Hitlerio gaujos prasiveržė prie Leningrado, tai naciai skelbė, kad jau užėmę jo priemiesčius ir diena po dienos paims ir Leningradą. Iš Berlyno net pasiuntė amerikinius korespondentus į tą sritį, kad jie galėtų matyti, kaip fašistai užims rusų revoliucijos širdį.

Bet visos fašistų pastangos liko paverstos niekais didvyringų Leningrado apgynėjų. Šimtai tūkstančių hitlerininkų rado kapus prie Leningrado ir jiems niekados neįveikti tuos drąsius kovotojus.

1,250,000 Nacių Išnaikinta

Nuo gegužės 15 dienos iki rugpjūčio 15 dienos, 1942, tai yra, per tris mėnesius, Sovietų Sąjungos fronte Hitleris ir jo talkininkai neteko 480,000 užmuštų, 770,000 sužeistų arba į nelaisvę suimtų, bendrai 1,250,000. Prie to jis neteko 3,390 tankų, 4,000 kanuolių ir 4,000 lėktuvų. Per tą pat laiką Sovietų Sąjunga nustojo 606,000 raudonarmiečių užmuštų, sužeistų ir žuvusių, 2,240 tankų, 3,162 kanuolių ir 2,198 lėktuvų.

Bet Sovietų Sąjunga neteko daug miestų, fabrikų, dirbtuvių, derlingų laukų, mašinerijos ir civilių žmonių, kurių dešimtis tūkstančių, jeigu ne šimtus tūkstančių, fašistai jau nužudė. Taigi, Sovietų Sąjungos nuostoliai taip pat labai dideli, nes jį turi mažiau jėgų ir ginklų, kaip Hitleris ir jo šaika.

Mūsų Antras Frontas

Pagal prezidento Roosevelto ir Molotovo, taipgi Anglijos premjero Churchill ir Molotovo susitarimus antras frontas prieš Hitlerį turi būti atidarytas šiemet, kad dar 1942 metais sulaužius Hitlerio galybę, kad išlaimėjus karą, kad sutrumpinus jo laikotarpį, kad taip padarius, idant karą laimėtume su mažiau žmonių ir turto nuostolių.

Bet antro fronto vis nėra. Jungtinių Tautų bandymas ties Dieppe pilniausiai pavyko ir įrodė, kad išlipti Francijoj, Belgijoj, Holandijoj ir Norvegijoj pilnai galima. Amerikos karo jėgų vis daugiau pristatoma į Airiją ir Angliją. Anglijos ir Amerikos darbo unijos ir taip liaudis stovi už prezidento Roosevelto, Churchill ir Molotovo susitarimą — už tuojautinį atidarymą antro fronto.

Sovietų Sąjungos spauda, liaudis ir raudonarmiečiai laukia, kada tas frontas bus atidarytas. Amerikos korespondentai, gyveną Sovietų Sąjungoj, kaip tai Leland Stowe, Ralph Parker, Henry Shapiro, Ben Robertson ir kiti reikalauja atidaryt antrą frontą, nes jeigu jis nebus greit atidarytas, tai vėliau Amerika ir Anglija neteks milijonus žmonių kovoj, nes karas bus ilgas ir sunkus.

Anglijos premjeras Churchill, Roosevelto pasiuntinys Harrimanas ir įvairūs karo specialistai lankėsi Maskvoj, tarėsi su Juozu Stalinu ir Raudonosios Armijos komanda. Pasitarimai praėjo gražiausioj ir geriausioj dvasioj Jungtinių Tautų karo laimėjimui. Mes pasitikime, kad greitai bus atidarytas antras frontas ir parblokštas dar šiemet Hitleris ir jo jėgos.

D. M. Šolomskas.

AMERIKOS ŽMONIŲ BALSAI

Newark, N. J. — Suomiai amerikiečiai reikalauja, kad prezidentas Rooseveltas tuojau nutrauktų ryšius su Suomija ir paskelbtų jai karą. Tokį pareiškimą padarė Rudy Hanson, Suomių Amerikiečių Darbo Unijistų Komiteto sekretorius. Šis komitetas tapo suorganizuotas mobilizavimui Amerikos suomių prieš fašistinę Ašį.

Jau apie 200 suomių kooperatyviškų draugijų yra pasisakiusios už paskelbimą karo Suomijai. Amerikos suomiai yra demokratiški žmonės ir jiems Suomijos valdžios susidėjimas su Hitleriu yra nepakenčiamas.

Cleveland, Ohio. — Suvienytas Slavų Komitetas, kuris apima šiaurinę dalį Ohio valstijos, renka parašus už atidarymą antrojo fronto. Komitetas sako, kad jau 3,500 žymių piliečių pasiuntė prezidentui Rooseveltui raginimą už atidarymą antro fronto. Komitetas tikisi greitu laiku surinkti parašų keletą desėtkų tūkstančių.

Pittsburgh, P. — Crucible Steel kompanijos darbininkai privertė darbdavius išrišti darbininkų skundus. Derybos ir skundų tyrinėjimas ėjo per 37 valandas be pertraukos. Iš sykio kompanijos atstovai nenorėjo darbininkų atstovų prisileisti ir su jais kalbėtis. Tada darbininkų atstovai atėjo į kompanijos raštinę ir pareiškė, kad jie neapleis raštinės tol, kad jų balsas ir reikalavimai nebus išklausyta. Darbdaviai turėjo nusileisti. Per derybas tapo išvengta streiko.

Albany, N. Y. — Valstijos Aukščiausio Teismo narys teisėjas Bergan padarė rimtą pareiškimą dėl santykių tarpe unijų ir teismų. Jis buvo paskirtas prižiūrėti reikalus Hod Carriers' and Common Laborers unijos lokalo 17.

Teisėjas Bergan sako, kad teismas negali vesti unijų reikalus. Tai yra darbas ir reikalas pačių unijistų. Teismas gali įsikišti ir įsikiša į unijos reikalus tiktai sekamuose atsitikimuose:

1. Kuomet unijos viršininkai nepildo savo unijos konstitucijos ir nepraveda unijos viršininkų rinkimų pagal tą konstituciją.

2. Kuomet viršininkai savališkai ir neteisėtai išmeta iš unijos narius ir tuomi juos nuskriaudžia. Tokiame atsitikime teismas ateina nuskriaustiems unijistams pagalbon prieš viršininkus.

3. Kuomet viršininkai švaisto unijos pinigus, neišduodami nariams atskaitos.

Jeigu šitie klausimai nebegali būti išrišti pačioje unijoje, nariai turi teisę šauktis teismo pagalbos ir teismas jiems padės. Šiaip teismas negali apsiimti unijos reikalus vesti arba tvarkyti pastoviai.

Cumberland, Md. — Šio miesto unijų viršininkai ragina prezidentą Rooseveltą nebelaukiant atidaryti antrą frontą Europoje prieš Hitlerį. Tokį bendrą raginimą prezidentui pasiuntė CIO, Federacijos ir Geležinkeliečių Brolijų viršininkai. Jie sako:

"Mes esame įsitikinę, kad Ašį būtų galima sumušti dar 1942 metais, jeigu apsigynimo taktika būtų pakeista užpuolimo taktika iš Jungtinių Tautų pusės..."

Chicago, Ill. — Žydų organizacijos laikė konferenciją ir sudarė komitetą teikimui pagalbos Sovietų Sąjungai. Konferencijoj dalyvavo 250 organizacijų per savo atstovus. Konferencija pasisakė už atidarymą antrojo fronto ir pasižadėjo iki spalių 25 dienos sukelti Sovietų paramai $50,000.

Pagalba filmos buvo konferencijoje išklausytas atsišaukimas Maskvoje veikiančio Žydų Antí-Fašistinio Komiteto.

Baltimore, Md. — Maryland and District of Columbia Industrial Union Council priėmė rezoliuciją ir pasiuntė prezidentui Rooseveltui už atidarymą antro fronto. Tarybą taipgi užgyrė prezidento Roosevelto 7-nių punktų ekonominę programą dėl pakėlimo karinės gamybos.

Washington, D. C. — Jungtinių Valstijų sostinės Komunistų Partijos organizacija išleido pareiškimą dviem svarbiais reikalais. Komunistai sako, kad Washingtone labai apleistas reikalas kūdikių, kurių motinos dirba kariniuose darbuose ir taipgi rinkimas laužo karo gamybos reikalams. Beveik niekas tais reikalais nesirūpina.

Kai Amerika įstojo į karą, valdžios aparatas labai išsiplėtė ir tūkstančiai moterų įsitraukė į visokius darbus. Daugelis tų moterų yra ženotos ir auklėja kūdikius. Motinos dirba, o kūdikiai paliekami dažnai be tinkamos priežiūros. Komunistai ragina miesto komisijonierius tuojau susirūpinti tais reikalais.

Toronto, Canada

Raudonojo Kryžiaus Lietuvių Moterų Ratelis pastaruoju laiku turėjo net du parengimus. Abu buvo labai pasekmingi.

Pirmas buvo vaisių balius. Žmonių buvo daug ir visi labai smagiai linksminosi. Nuo to baliaus liko nemažai pelno.

Vaisių baliaus tikslas buvo sukelti bent kiek pinigų dėl Raudonojo Kryžiaus vedamos kampanijos pasiuntimui kenuotų vaisių dėl Britanijos žmonių, nukentėjusių nuo karo.

Kitas parengimas buvo išleistuvės į kariuomenę pašauktų vyrų. Taipgi buvo labai įspūdingas.

Prie šio parengimo, kaip jūsų reporteris buvo informuotas, prisidėjo daug moterų.

Rugpj. 29 d. Sūnų ir Dukterų Draugijos pirma kuopa turėjo susirinkimą dėl apdis-

(Tąsa 5-tam puslapyj)

Kiekvienas darbas, kožnas doleris ar centas Amerikos karo pastangų ir jos didvyriškų talkininkų paramai reiškia smūgį fašizmui ir artėjimą pergalės ir taikos. Ar jūs prisidėjot darbu ir aukom?

MOTERŲ ŽINIOS

Jūs, be abejo, jau perskaitėt knygelę "Kovotojų Balsas Dėl Lietuvos Laisvės." Nepadėkite jos. Patarkite savo draugam ją perskaityti, parduokite kopiją. Lai kožnas lietuvis sužino tėvynės padėtį!

"Atidėlioti Antrą Frontą Yra Pavojinga"

Sovietų Sąjungos didvyrė Liudmila Pavličenko, kalbėdama Tarptautiniame Studentų Seimelyje, įvykusiame rugsėjo 1—3 dienomis, Washingtone, perspėjo amerikiečius ir kitų Jungtinių Tautų studentus, kad jų šalims gręsia rimtas pavojus, jeigu antrasis frontas nebus atidarytas tuojau:

"Didžiausis pavojus gręsia Rusijai, ir ne vien tik žmonėms mūsų krašto, bet žmonėms Didžiosios Britanijos, Amerikos ir visų kitų laisvę mylinčių kraštų taipgi.

Liudmila Pavličenko, vyresnysis leitenantas

"Tai dėlto viešoji opinija Didžiojoj Britanijoj, Jungtinėse Valstijose ir kituose kraštuose neatlaidžiai stoja už tuojau atidarymą antro fronto, kuris yra gyvai reikalingas sumušimui hitlerininkų Vokietijos trumpiausiu galimu laiku."

"Jaunimas Įvertina"

"Sovietų Sąjungos studentai ir visas Sovietų jaunimas įvertina tą judėjimą ir gerbia rėmėjus idejos tuojautinio antro fronto.

"Mes atsišaukiame į visus progresyvius studentus, į visus jaunus žmones Jungtinėse Valstijose, Didžiojoj Britanijoj, ir visų Jungtinių Tautų daugeriopai padidinti savo karo pastangas šapose, fabrikuose ir laukuose. Aukštai išsilavinti militariškai ir pasiruošti sprendžiamiesiems mūšiams. Padėti savo valdžiom išpildyti jų pažadus.

"Mes atsišaukiame į jas sumobilizuoti net dar stipriau galingas Jungtinių Tautų jėgas prieš aršiausį priešą laisvės, demokratijos, kultūros, prieš hitlerizmą — ir sukriušinti jį šiais 1942 metais."

Taip atsišaukė į Amerikos ir visų Jungtinių Tautų jaunimą, į visus jų žmones 26 metų jaunuolė, kuri liuosnoriai padėjo į šalį talentingą plunksną, apleido pareigas socialės darbuotojos, kuriose ji su meile padėdavo savo susiedijos gyventojams visokiose jų problemose, o pasiėmė į savo rankas mirtingą naciams šautuvą ir juomi nukovė 309 nacius Odesos ir Sevastopolio frontuose.

Už savo narsą ir atsiekimus Liudmila apdovanota Lenino Ordinu, aukščiausiu Sovietų Sąjungos pagarbos ženklu.

Leitenantas Liudmila Pavličenko pareiškė didelę pagarbą savo sesėms Sovietų Sąjungos moterims už pasišventusį kovingumą ir nesvyruojantį pasitikėjimą mums, amerikietėms, sakydama:

"Rusų moterys drauge su savo broliais, tėvais ir vyrais maršavo į frontą. Mūsų neapykanta priešui daugeriopai sudrūtino mūsų jėgas. Aš esu tikra, kad ir amerikietės moterys taip kovos, kai reikės."

Pasiruoškime, sesės, pradėkime veikti jau dabar, o kurios jau veikiame, paskubinkime, pagerinkime savo darbą, kad parodytume, jog didžiosios šių dienų herojės pasitikėjimas mumis nebuvo veltus.

Sovietų herojė Liudmila ir kiti du su ja atvykę jauni didvyriai vyr. leitenantas Vladimiras Pčelincevas ir Nikolajus Krasavčenko buvo centru atydos tarp daugelio jaunų delegatų iš 23 Jungtinių Tautų. Laike buvimo Washingtone jie buvo svečiais Baltajame Name, kur Mrs. Roosevelt svetingai juos priėmė, kreipdama ypatingos domės jaunai herojiškai šaulei Liudmilai, vertingai atstovei savo krašto moterų jaunimo ir visų žmonių.

Pribūnant į New Yorką, Liudmila su draugais oficialiai sutikta majoro La Guardijos ir kitų žymių valdininkų ir visuomenininkų. Visur ji būna apsupta būrio reporterių ir autografų ieškotojų.

Įvairių jai stato klausimų, bet į visus gauna atvirą, ryškų atsakymą. Kada jos paklausė, kaip jautėsi nušovus pirmą nacį, ji atsakė:

"Aš taip jaučiausi, kaip jūs jaustumėtės užmušę nuodingą gyvatę. Naikindami tuos vokiečius, mes taupom žmonių gyvybes."

Tūla reporterė, pripratus savo pareigose daugiausia sutikti puošnias ponias, gal būt nustebinta, kad taip jauna ir žymi moteris be gražylų (apart jos branginamo Lenino Ordino ant uniformos), užklausė, ar esą draudžiama Sovietų moterims oficieriams vartoti gražylus-kosmetikus. Ji atsakė:

"Ne. Bet dėl sąlygų fronte niekas nei nepagalvoja apie tai."

Jaunuose metuose pasiekus aukštumas, Liudmila, pasirodo, buvo pradėjus iš pradžių, nuo apačios. Gimus darbininkų šeimoj, netoli Kijevo, pabaigus pradinę mokyklą ji išėjo dirbti paprasta darbininke Kijevo fabrike, kur dirbdama prasisiekė į amatininkę ir tęsė toliau mokslą: lankė Kijevo Universitetą ir Odesos Istorijos Institutą. Istorija ją viliojus labiausia, siekėsi tapti istorike. Taipgi meilė ir noras padėti savo žmonėms įtraukė ją į socialių darbuotojų eiles. Naciams užpuolus jos mylimą kraštą ir žmones, ji visus kitus savo siekius laikinai pakeitė ant šautuvo, kad kuogreičiausia sumušti priešą.

Sudaroma Slaugytojų Būriai Susiedijose

Prie New Yorko Valstijos Karo Tarybos yra sudarytas susiedijos sveikatos priežiūros skyrius su p-le Margaret Arnstein to darbo priešakyje.

P-lė Arnstein savo raporte praneša, kad visoje valstijoje suregistravo 36,473 slaugės mokslą baigusius asmenis. Iš jų 3,304 paskirta tarnauti, kada bus reikalas, prie nepaprastų medikališkų lauko vienetų, sužeistiesiems stočių ir kitų greit sumobilizuojamų ir perkeliamų grupių.

Toms slaugėms bus pavesta vadovauti darbui slaugybos būrių — nursing squads, kurie bus sudaryti iš privatiškai tarnaujančių ir neužsiimančių slaugyba lavintų slaugių. O pritrūkus tų, ims į būrius tinkamas praktikuojančias slauges, slaugių padėjėjus ir kitus tinkamus asmenis iš susiedijos, kur iškils reikalas.

Tų būrių pirmiausia uždaviniu bus rūpintis nukentėjusiais nuo priešo veiksnių arba ir šiaip ligoniais, perkeliamais iš ligoninių į namus, kad užleisti vietą sužeistiems, paskiau epidemijų ištiktais ir šiaip sergančiais, reikalingais, bet kitu būdu negalinčiais gauti tinkamos priežiūros.

Paruošimui liuosnorių susiedijos žmonių patarnauti ligoniams bus pamokos, demonstracijos ir kožnas turės slaugyti mažiausia 5 ligonius, lavintos slaugės priežiūroj, kad priprastų korektiškai suprasti ir atlikti slaugymą.

Šioms pareigoms kiekviename mieste reikia tūkstančių liuosnorių.

Tūkstančiai Mezginių Raudonarmiečiams

Iš centralinės Rusijai pagalbos raštinės — Russian War Relief, Inc. — mums praneša, kad New Yorko moterys nuo liepos 1-mos iki rugpjūčio 30-tos pridavė 8,062 megstus drabužius, vertės $20,147. Vienuoliką mezginių, vertės $28, pridavė newyorkiečiai vyrai.

Virš minėtoj moterų mezginių skaitlinėje randasi nemažas skaičius ir mūsų lietuvių moterų dirbinių.

Šie drabužiai tikimasi pasieksiant Sovietų Sąjungą ir frontą prieš gruodžio 1 d., laiku aprengti karius apsaugai nuo baisių tenykščių šalčių.

Džiaugiantis atsiekimu, sykiu ir gaila, kad negalėsime aprengti bent 80 tūkstančių. Tas primena, kad reikia didesniam skaičiui moterų, kuriom tik galima, imtis virbalų ir kad taip pat reikia didesnio skaičiaus ir tankiau, gausiau remiančių vilnų fondą, idant darbas nesitrukdytų dėl nebuvimo vilnų, kas tankiai atsitinka, kada pritrūksta dolerių.

Mezgėjų Rėmėja.

Meilė savo kraštui, davusiam laisvę, teises ir progas moterims visose gyvenimo srityse, išauklėjo šią stebėtiną heroję, išstojusią pavydžiu visų kraštų moterims.

Hedy Lamarr, Judžių Aktorių Gildijos, AFL, narė, yra viena iš 33 žavingiausių ir žymiausių aktorių, kuriuoskurias Dėdė Samas parinko parduoti karo bonus. Hedy Lamarr važinės per visą rugsėjo mėnesį, lankydamosi daugelyje įstaigų ir šapų, kuriose ji mielai laukiama.

Aną dieną dėl jos atsilankymo į Philadelphijos Navy Yard kai kas paliko ir be pietų. Darbininkui Spencer juokaujant pasiūlius kąsti jo sandvičiaus, Hedy be antro prašymo suleido dantis. Apžiūrėjęs iškąstą kampą, darbininkas atsargiai suvyniojo atgal popieron savo sandvičių ir krykštaujantiems juoku draugam pasakė — Taupinsiu savo įpėdiniams.

Gražūs ir Šilti Jos Mezginiai Padės Mušti Hitlerizmą

Susipažinkit su kita Brooklyno mezgėjų čampione A. Kalvaitiene. Daug kas stebisi iš K. Petlitzkienės, kaip jinai galėjo ikšioliai numegsti 105 poras kojinių, tad Brooklyno mezgėjos, su pasididžiavimu, nori šio skyriaus skaitytojas supažindinti su A. Kalvaitiene, kuri jau numezgė 28 svederius be rankovių ir 14 su rankovėmis.

A. KALVAITIENĖ

Svederiai nelygūs svederiams. Kada Brooklyno mezgėjos nuneša savo svederius į centrą — Russian War Relief, tai mūsų svederiais visos džiaugiasi, nes visi svederiai yra didelio numerio (44) ir tankus mezgimas. Brooklynietės svederį pradeda su 120 nertinių, ant 3 numerio virbalų; rankovės esti plačios ir ganėtinai ilgos. Dabar mezgama su aukštais kaklais, taip, kad mūs megstiniai būtų juo geriausi šaltoje žiemoje tiems narsiems kartiškiems, kurie taip pasiryžusiai naikina žmonijos nevidonus—fašistus.

Mūs darbščioji draugė A. Kalvaitienė mezgimui išnaudoja kiekvieną progą — ar tai susirinkime, ar tai atsivėdinimui važiuodama į pajūrį — ji visur mezga ir jinai, kaip ir daugelis kitų draugių, yra pasiryžusi megsti pakol žmonijos siaubūnas — fašizmas liks sutriuškintas. Kožna moteris vienokiu ar kitokiu būdu privalo prisidėt prie karo laimėjimo. Rūpinimasis alijantų kariais, yra didelis patrijotinis darbas. Žodžių neužtenka — reikia ir padirbėti, idant greičiaus priartinus taiką.

Viena iš Mezgėjų.

Reikia Moterų Liuosnorių Visokioms Pareigoms

Kiekviename mieste ar kaime matome valdžios atsišaukimus, raginant piliečius stoti į Civilinių Apsigynimą, o tai reiškia, kad toms pareigoms šaukiama ir moterys.

Tačiau pasidairius lietuvių susiedijose ne daugiausia mūsų tautiečių tesimato tuose darbuose. Dėlko? Vieni skundžiasi stoka kalbos, kiti — stoka abelno prasilavinimo. Kai kur persistatoma, kad stojantieji liuosnoriais visi turį būti aukštai mokytais ir šiaip nepaprastais žmonėmis. Vienok su tais mažiausia bėda, nes išsiaiškinus, kad yra šimtai pareigų, kuriom užtenka sveikos logikos ir paprastos gaspadinės tvarkingumo, jie stos prie darbo.

Gal daugiausia bėdos su tais-tomis, kurie supranta, jog kova prieš fašizmą karo lauke ir namų fronte yra ir jų pareiga, bet nori, kad vien tik kiti tą pareigą atliktų. Tūli sakosi net radijo kasdien klausą. Kai kurios moterys dejuoja pavargsiančios, stubą ne taip gražiai išlaikysiančios, viešnagėn neturėsiančios laiko benueiti. Ir kitų asmeniško "pasiaukojimo" smulkmeniukų prirokuoja.

Mes, sesės, visos turėtume atsiminti, kad pralaimėjimas karo reikštų praradimą laisvių, viso turto, namų, kaip kad juos prarado milionai Europos žmonių. Tad ar ne geriau dabar siauriau, sunkiau pagyventi, bet išgelbėti viską ir laimėti pergalę ir taiką ateičiai, ko be mūsų — be pusės visų šalies gyventojų — nebus galima atsiekti. O laimėjimų neatsieksime vien gerais norais ar vien radijo klausymu. Čia jau reikia prisidėti nors kokiu darbu.

Po keletą valandų per savaitę išgalėtume pašvęsti Civilinių Apsigynimui, ar Raudonajam Kryžiui, ar kad ir mezgant ar siuvant mūsų didvyriškiems talkininkams. Išgalėtume visos, išskiriant ligones ir nepaprastai ilgas valandas dirbančias darbininkes, kurios turi dar ir naminių pareigų.

Pravartu būtų pažvelgti, kaip į kovą už laisvę žiūrėjo ir kokias liuosnorių pareigas pasitaikydavo eiti mūsų pranokėjoms, Amerikos Revoliucijos moterims. Štai vienas iš daugelio pavyzdžių jų liuosnorių žygių:

Laike karo už Amerikos nepriklausomybę, rugpjūčio mėnesį, 1782 metais, nepriklausomybės priešų sukurstyti ir vedami indijonai apsupo Bryant stotį netoli Lexington. Forto gynėjams ir gyventojams pritrūko vandens, o buvo susekta, kad artimiausis šaltinis randasi priešų apsuptas. Be vandens negalima buvo ilgiau liktis. Bet ir skelbti atvirą kovą buvo nuspręsta esant perdaug rizikinga, — kadangi priešų buvo daug skaitlingesni būriai. Tačiau tikėtasi, kad jeigu būtų galima gauti vandens ir tuo pačiu sykiu nuduoti, kad priešų apgula forto gynėjams nežinoma, priešus būtų galima nakčia apsupti ir nugalėti, sunaikinti.

Kreiptasi į moteris. Bet tarp jų kilo klausimas, kodėl jos, beginklės, o ne vyrai su ginklais turėtų eiti į atvirą priešo ugnį, po priešo peiliu. Juk jos taip pat nėra neperšaujamos. Joms išaiškinta, kad priprasta matyti moteris nešant vandenį ir kad vyrų nuėjimas parodytų priešui, jog jis susektas ir tada tikrai prasidėtų mūšis. Apie tai, ką darė moterys, istorikas rašo:

"Kelios drąsiausios pareiškė sutikimą rizikuoti pavojų, o jaunesnės ir mažiau turinčios drąsos stojo užpakalyje tų veteranių, jos visos numaršavo prie šaltinio, esančio šuviais pasiekiamam atstume nuo tos vietos, kur slypėjo virš 500 indijonų karių... Nei šūvis neiššauta."

Moterys parėjo nešinos brangiu gyvybės eliksiru, nors ne vienos drebanti ranka kibiro neišlaikė sklidinu, gerokai nulaistė ir nors tūlų iš jų eisena prieš forto vartus pavirto į bėgseną. Dėka tai strategijai, forto gynėjai mūšį laimėjo.

Šių dienų patrijotėms Amerikoj kol kas tokių didelių rizikų neprisieina imtis ir ateityj nereikės, jeigu šiandieną, kol dar laikas, kiekviena atliksim pasiryžusiai nors ir ne taip dideles, bet būtinai reikalingas pareigas mūsų pergalei ant fašizmo.

M-tė.

Šiai praktiškai ir patraukliai suknelei formos gaunama 12 iki 20 dydžio. Geriausia tinka laiboms ir vidutinėms.

Norint įsigyti formą, reikia pažymėt numerį, dydį, įdėt 15 centų ir pasiųst užsakymą į Federated Press Pattern Service, 106 Seventh Ave., New York, N. Y.

Gaudami pėdę neužmirškite ir savo šalies reikalus — pirkite bonus ir stampas.

9-8-42

Mėlyni Kareiviai

Apysaka iš Lietuvos Žmonių Gyvenimo per Pirmąjį Pasaulinį Karą

2

Parašė JULIUS BUTĖNAS

(Tąsa)

— Negali būti, — netikėjo senis Burneika. — Kaip rusas gali su vokiečiu kariauti, jei jų ciesoriai kūmai. Aš gerai pamenu, kai man vienas protingas žmogus aiškino, kad rusų ciesorius ir vokiečių kaizeris tikri kūmai. Nepamenu gerai, katras katro vaiką krikštino, bet kad jiedu kūmai, tai gerai pamenu. Kaip jie gali kariauti? Kūmams pyktis nevalia. — Senis Burneika dėstė, nors niekas jo neklausė, netikėjo jo teigimais.

— Ką čia suvaikysi. Kūmai ar kūmos, o karą, kaip sako, paskelbė, ir mes visi turim drebėti, — prieštaraudamas kalbėjo Jonas Burneika. — Ciesoriai gali nesipykti, ne jie kariaus, bet žmonės, kareiviai, tai kokia jiems gali būti baimė.

— Susimaišo, gal būt, protas ir ciesoriams, susimaišo. Bet mes, katalikai, žinom, kad Dievo prisakyta kūmams ne sipykti. Kaip tai galima...—vis laikėsi savo senis Burneika.

Po nevalgytų pietų visi išėję susėdo ant suolelio prie sienos, kur džiaudavo indus.

— Kaip čia dabar su Roku padarius? — svarstė Jonas. — Kažin, reikėtų jam laiškas išsiųsti, hm.

— Ir aš taip manau, — pritarė ašaroti ėmusi Rokienė. — Jei laišką gaus, tai gal dar jis ne kare.

— Žinia, jei fronte, tai negalės gauti laiško, — pritarė Jonas, nors pats nežinojo, kaip ten esti. Jis buvo tarnavęs kariuomenėj, bet ramiu laiku.

Tasai popietis taip ir nuėjo. Į rugius niekas nėjo. Tiktai vakare, kai atvėso, reikėjo eiti pėdų rišti ir į sėdelius statyti.

*

Paskelbtoji mobilizacija sujudino visus: didelius ir mažus. Kone daugumas atsarginių buvo jau vėdę, tad atėjus šaukimams namuose prasidėjo neišpasakytas verksmas, raudojimas. Verkė suėję išvykstančių išleisti ne tik artimieji giminės, bet ir svetimi, kaimynai. Alimo Petro išleisti buvo visa Burneikos draugė. Išleidimas panešėjo daugiau į laidotuves. Alimienė, motina, lauke garsiai raudojo, rankas laužė. Žiūrint į tokį vaizdą, negalėtų išsiturėti ir kiečiausia širdis.

Po savaitės, kai pirmus atsarginius išvežė, pasklido žinios, kad jie visi išsiųsti tiesiai frontan. Netrukus šaukė kitų metų atsarginius, daug vyresnius, paskui naujokus ir del kurių nors priežasčių paliktuosius: mėlynabiliečius ir net baltabiliečius.

Tolesnė darbymetė ėjo nejudriai. Nemiela buvo žiūrėti ir į pilnus kluonus šiemet gražiai suvežtų rugių: kas juos kuls, kas vėtys, kas valgys....

Savaitė po savaitės, diena po dienos ėjo vis naujos žinios apie rusų karą su vokiečiais. Buvo kalbama apie didelius rusų pasisekimus.

— Jei taip eisis, tai karas ilgai nesitęs — protavo Paliepio siuvėjas Altkė. — Rusai užėmė jau visą Prūsiją, sako, jau eina tiesiai ant Berlyno....

— Regi! — išgąstingai stebėjosi sodžiaus žmonės, kurių nedžiugino rusų pasisekimai, nes retas kas neturėjo saviškių ar artimųjų išleidęs "ant Berlyno eiti."

Niekas nebuvo pasirengęs tokių staigių naujienų sutikti, visų gyvenimas buvo kreipiamas linija, kuri nieku būdu nesiderino su šituo staigumu. Burneikos namuose per dienas buvo svarstoma ir tariamasi, kaip šį tą sužinoti apie Roko likimą. Iš pradžių dar buvo vilčių, kad gal visa pasikeis, gal kokie karaliai susitars ir karo paskelbimą atšauks, bet ko toliau, labiau tolinosi paskutinės vilties kibirkštys. Visi raminimai, visos paguodos, vienų kitiems reiškiamos, buvo tarytum vanduo, liejamas ant taukuoto paviršiaus.

Senis Burneika, matydamas nuolat susirūpinusią jaunąją marčią, kai kada imdavo krimstis, ar ne del jo kaltės šitai jaunai moteriai reikia vytinti jaunų dienų žiedus, gal kad ne jo patarimas, būtų dabar kentėję vienu asmeniu mažiau. Bet ar bloga linkėdamas senis Burneika patarė jauniausiajam sūnui vesti?

II

Prieš trejetą metų senis Burneika prie stalo kartą išsitarė:

— Galėčiau ramus eiti namo, — taip jis vadino mirtį: — atrodo, kad visa būtų tvarkoj, tik, ot, Rokas dar neįvestas kelian. Tegul neduoda ponas Dievas taip nė mano nedraugams, kaip aš sava akim mačiau pas Petronus: tėvas numirė, pirma laiko tvarkos nepadarė, tai vaikai po tėvo mirties — kad ėmė viską draskytis: vienas — man, kitas — man. Galų gale priėjo prie to, kad susimušė, susikruvino. Nė subėgę kaimynai negalėjo išskirti.

Burneika varė jau septintą dešimtį, buvo žilutėlis, o čia dar jį piovė įsisenėjęs dusulys. Tad prieš Žolinę jisai ir išsitarė prie stalo:

— Jaučiu, kad neilgai man teks čia viešnagėti, sveikata regінčiai mažinas. Norėčiau, vaikeliai, matyti namuose tvarkos, kol dar esu gyvas. Man rodos, tau, Rokai, reikia būtinai šiemet pavažinėti po žmones.

Taip ir buvo pradėta kalba apie Roko vedybas. Jisai nieko tėvui neatsakė, nes pats nežinojo, kaip geriau išeitų. Jis dar buvo netarnavęs kariuomenėj — kaip vesti? Bet taip pat ne kartą jis jau pagalvojo, kas bus, kai jis išeis kariuomenėn nevedęs: Jonas, brolis, likęs susitvarkys ir paskui, jam grįžus, pasiūlys dalytis. Jonui dalybos bus lengvos, o jam reikės pradėti su grynais pirštais.

Jonienė tokiu greitu šešiuro sprendimu buvo nepatenkinta: ji lig šiol turėjo vilčių parsikviesti šiuosna namuosna savo jauniausią seserį, kuriai dar buvo tik penkiolika metų; kol Rokas būtų atitarnavęs kariuomenėj, būtų buvus pati toji. O dabar nėr kaip. Norėjo ji Rokui iš patolo užsiminti apie tai, bet niekaip nedrįso.

Per Žolinę Rokas buvo apstotas moterų: giminių, pažįstamų ir nepažįstamų. Ir vyrai kažką patylom jam kalbėjo ir rodė į aplink bažnyčią einančias mergas.

— Ot, žiūrėk, Rokai, toji Marcinkiūtė iš Pūčkaraisčio, — rodė krikšto tėvas Šlekys. — Kaip tau išrodo? Nieko merga: taip sau neliekna, bet už tai sveika, kaip ridikas. O, kad žinotum, bratuli, į darbą! Kaip vijurkas mitri. Ką paims, tai padaro. Nesirenka — ar moteriškas ar vyriškas darbas. Moka, kad žinotum, ir arti ir akėti. Tikrai, aš nesijuokiu, kaip mane gyvą matai. Tėvas nekokios sveikatos, o jų daug, tai joms moteriškas darbas — kaip rasa nukrėsti. Pinigo taip pat Marcinkus pabertų...

— Kaip tu sau žinai, Rokai, bet aš nė tavo giminei niekados, kaip tas sakė, nieko blogo negeidžiau, netrokštu ir tau, — tratėjo Pivariūnienė, jų sodžiaus moteriškė, su visais kaimynais susipykus del savo ilgo liežuvio: — geresnės nerasi per Žvirbliūtę. Tegu ji man ir artima giminė, bet kad ir svetimas nieko pikto ant jos nepasakys. Mergaitė tyli, rami, bet į darbą uvėrį kaip žvėriukė...

— Tegu manęs šventa žemė nenešioja, tegu aš iš šito daikto nepasijudinu, — tarytum širdį norėdama išsiimti, Jusinienė piršo Rokui savo podukrę. — Kitos pamotės mėgsta tiktai bloga ant savo netikrų vaikų šnekėti, bet kad ant Lucės nėr kas sakyti: ji man geresnė, kaip kokia tikra duktė. Kaip aš ir atėjau, niekados negirdėjau iš jos lūpų šiurkštesnio žodelio, atsikalbinėjimų kokių. Vis gražiai: "Motule, motule." Net man gaila pasidaro, ašara dažnai nueina per skruostus. Tai Dievulis davė notūrą: niekas nesigraudins tokią pačią gavęs. Piršlių buvo ir šiokių ir tokių, bet tėvas vis neleidžia; aš pati pritariu, reikia mergaitė nuleisti geresnian daiktan. Tekėti jau laikas, kam tai kas sakyti, nes mano tikra duktė tuoj bus metuose . . .

O Beniūnų Matulis, sudaręs kompaniją, nusivedė Roką alaus išgerti. Greta savęs jį pasisodinęs, po puskvortį išgėrus, šitaip šnekina:

— Aš žinau, Rokai, tavo galva nūnai va šitokia, — parodė rankomis. — Pats regėjau, kai bobos, poterius ir rožančius pamiršusios, apspito tave ir, kam tai ką kalbėti, piršo kuri ką turėdama. Bet aš ne toks žmogus, kam tai ką sakyti, nemėgstu, kaip kiti, aplinkiniais keliais prie žmogaus lįsti. Pagaliau, niekas per prievartą įpiršti negali, niekam žmonės pačios per prievartą neišrinks: kuriam Dievas kurią skiria, toji ir būna.

(Daugiau bus)

Iš Vilniaus Praeities

(Keli Istoriniai Bruožai)

Rašo K. V.

(Tąsa)

Už karietos važiavo didelis dengtas vežimas ir keli mažesni. Tik viena karieta įvažiavo į Ilcevičiaus kiemą, o visi kiti vežimai sustojo ties kaimyniniais namais. Iš karietos išlipo du vyrai: vienas buvo aukšto ūgio, su ūsais, vyriško veido; antrasis — vidutinis, storas ir be ūsų, bet atrodė vyresnis už pirmąjį.

Tik įžengę į pirkią, tuojau pasišaukė šeimininką.

"—Aš įėjau į vidų," — pasakojo Ilcevičius,— "kaip tik tą pačią minutę, kai vienas iš vyresniųjų dvariškių raportavo apie virtuvės išteklius. Aukštasis vyras, matyti, buvo vyresnis ir pats viską užsakinėjo, nurodydamas, ką reikia pagaminti ir atnešti į stalą pietums."

Ilcevičius abiem žemai nusilenkė. Storasis vyras jį paklausė:

— Ar tamsta esi šeimininkas?

— Taip, pone generole.

Aukštasis vyras garsiai paklausė:

— Kaip vadiniesi?

— Vargšas bajoras Leonas Ilcevičius, jūsų tarnas, — atsakė Ilcevičius.

— Ar yra tavo namuose tarakonų?

Tokio klausimo Ilcevičius dar nebuvo girdėjęs, ir nežinodamas, kam prireikė tų biaurių gyvių, atsakė:

— Nelaimei, nei mano namuose, nei visoje Lietuvoje tų žvėrių nėra, o jei kur ir yra, tai nebent tik kai kuriose parapijose, kur įsikūrė rusinai...

Nusijuokęs dėl tokio atsakymo, aukštasis vyras vėl pratarė:

— Bet tai juk, mano bičiuli, ne žvėrys, o biaurūs ir kenksmingi vabzdžiai!

— Galimas daiktas, — atsakė Ilcevičius, — tik mes jų nepažįstame ir apie juos nieko nežinome....

— Dėl ko tu atidavei maskoliams karvę? — vėl paklausė aukštasis vyras. — Gal ji tau pačiam reikalinga?

— Visai ne, aš ją nupenėjau piauti ir esu labai patenkintas, kad ji tiks tamstos virtuvei, juo labiau, kad už viską, ką tik iš manęs paėmė, sumokėjo daugiau, negu verta. Aš labai džiaugiuosi, kad man teko garbė sulaukti savo namuose tokių įžymių svečių.

— O kas tokie tie svečiai? Ar žinai? — abu kartu paklausė.

— Neturiu garbės žinoti jūsų pavardžių, — atsakė Ilcevičius, — tačiau iš visko matyti, kad užimate labai aukštas vietas... Atleiskite, jei netituluoju jūsų, kaip priderėtų ir prašau tikėti, kad širdyje džiaugiuosi, sulaukęs tokių aukštų ir garbingų žmonių...

"Storasis ponas," rašo toliau savo užrašuose Ilcevičius, "paėmė mano ranką, stipriai ją paspaudė ir pasakė:

— Matau, pone Ilcevičiau, jog tu ne tik iš vardo esi kilnus, bet taip pat turi ir prakilnią širdį.

Paskum jis pradėjo mane klausinėti apie įvairius vietos dalykus.

Tuo trumpu laiku mano svečiai išgėrė du stiklus kažkokio gėrimo.

Kieme pasigirdo būgno garsai, vadinasi, atėjo sargybiniai. Kai atsidarė durys ir į vidų įžengė keli vyrai su karinėmis uniformomis, — iš jų vienas buvo žvaigždėtas ir su auksu siuvinėtu munduru, — buvau įsitikinęs, kad atvyko pats caras, todėl tuojau išsmukau iš kambario. Priemenėje susidūriau su keliais dvariškiais ir karininkais. Jie maloniai žiūrėjo į mane, ir aš išdrįsau paklausti:

— Gal dabar atvyko pats caras?

Tačiau niekas nieko į tą klausimą neatsakė.

— Kas tie du ponai, kurie čia anksčiau atvyko? Ar kunigaikščiai, ar gal dar aukštesni?

Ir į šį klausimą man nieko neatsakė. Tuo tarpu žmonės nešė lentas ir pasienyje ruošė suolus, — padėjau ir aš jiems tą darbą dirbti. Po kelių minučių visi tie ponai būriu išėjo iš kambario; pastebėjęs tarp jų vieną su lėnkiškais drabužiais ir su žvaigžde prie kuntušo, priėjau arčiau, nusilenkiau ligi žemės, pasveikindamas jį mūsų liaudies papratimu, ir prisistačiau kaip šio namo šeimininkas.

— Kas tamsta esi? — jis paklausė.

Pasakiau savo pavardę. Jis ėmė kalbėti su manim beveik apie tuos pačius dalykus, apie kuriuos klausinėjo ir anas aukšto ūgio ponas generolas.

Pagaliau, išdrįsęs, paklausiau:

—Ką dievai atsiuntė man į namus?

— O ar tamsta dar lig šiol to nežinai?

— Iš kur aš galėčiau žinoti, kai niekas neatsako į mano klausimus?

— Jis pats nenori, kad jį pažintų. Tačiau aš pasakysiu tamstai, — ir, pasilenkęs prie mano ausies, tylomis pridūrė: — pats caras Petras! Tik tamsta tylėk, dėkis, kad nieko nežinai, o ypačiai neprasitark, kad iš manęs tai sužinojai.

Tuo tarpu priėjo artyn kažkoks generolas, nusivedė magnatą į šalį ir pradėjo kažką su juo kalbėti taip, kad nieko negirdėtų kiti.

Paskum visi, kurie atvyko vėliausiai, išėjo už vartų, sėdo į balnus ir išjojo Tą lenką aš mačiau dar bent tris kartus, kai ėjo pas carą. Vėliau sužinojau, kad tai buvo Gregoras Oginskis, o generolas, kurio krūtinė buvo nusagstyta žvaigždėmis — Menšikovas. Storasis ponas, atvykęs kartu su Petru, buvo Šafirovas. Tie svečiai išbuvo pas mus iš viso tris dienas — atvažiavo trečiadienį po Marijos gimimo šventės ir išvyko šeštadienio rytą.

Prieš išvykdamas, Petras liepė mane pašaukti, meiliai padėkojo už vaišes ir paklausė, ar nenorėčiau ko nors sau iš jo prašyti.

— Nieko kito nenoriu,— atsakiau carui, — tiktai to, kad paminėtumėte raštu apie ištikusią mane laimę, — paminėtumėte, kad galėčiau savo namuose gyventi ramus ir saugus šiuo karo metu...

— Gerai, — atsakė Petras.

(Bus daugiau)

Hartford, Conn.

Įspūdžiai iš Pikniko dėl Naudos Darbininkiškiems Laikraščiams

Piknikas rugpjūčio 30 d., Lietuvių Sąryšio darže, E. Hartford, Conn.

Nuvažiavau apie 11 val. iš ryto. Rengėjai jau darbavosi beskirstydami darbininkus į tam tinkamas vietas.

Už valandėlės pradėjo ir dalyviai plaukti — vieni atvažiavo su savo mašinomis, pilnas prisisodinę, o kiti paprastais busais.

Apie 3 val. po pietų, šeimininkių stalas, kuris buvo pilnas suaukotų skanių valgių, buvo dalyvių apsuptas. Taip pat ir gėrimų vieta. O kiti šoko prie plačiai žinomos Frank Pakeno orkestros.

Ir taip visiems draugiškai, linksmai laiką beleidžiant, priėjo laikas ir programos. Parengimo pirmininkas draugas B. Muleranka, atsišaukė į susirinkusius, kad pertrauktų ant valandėlės pasilinksminimus, nes prasidės programa. Pirmučiausiai perstatė Laisvės Chorą, vadovaujamą profesijonalės mokytojos B. Rasimavičiūtės. Choras sudainavo labai gražiai, ką liūdijo klausytojų atsinešimas.

Po tam kalbėjo "Laisvės" redaktorius drg. R. Mizara; pasakė gana gerą prakalbą. Daugiausiai jis pašventė savo kalbą, agituodamas remti dabartinio karo mašiną, kuri esanti sukama prezidento Roosevelto. Ir tik tą atliekant būsiąs priešas ant visados nugalabintas. Pasipylė didžiausi, pilni entuziazmo aplodismentai.

Taipgi R. Mizara agitavo smerkti tuos, kurie drumsčia vandenį prieš Sovietų Rusiją, kuri kovoja kuo sunkiausiai už visų sąjungininkų bendras teises. Ir vėl triukšmingi aplodismentai. Prie pabaigos kalbėtojas prisiminė keliais žodžiais reikalingumą dabartiniu laiku paremti finansiškai, pagal savo išgalės, darbininkiškus laikraščius.

Nors šiandien šis parengimas, sakė, surengtas dėl laikraščių naudos, bet surinktos aukos eis Raudonajam Kryžiui ir dėl medikalės pagalbos Sovietų Rusijai. Prašė klausytojų aukoti pagal savo išgalės.

Likosi surinkta su virš $100. Tai ištikrųjų gražus sumanymas.

Nors ir gamta prie to prisidėjo, suteikdama tam labai gražią dieną, bet vistiek spakainiais laikais daug daugiau publikos dalyvaudavo. Mažai matėsi iš kitų valstijų. Priežastis jų nebuvimo, tai trūkumas geso ir tajerių. O draugų G. O. Samulėnų iš Fitchburg, Mass. ir draugų K. O. Balsevičių, Garniškių tas nesutrukdė. Jie žinodami iš kalno, kad bus šis svarbus išvažiavimas, užmiršo per kelias savaites, kad turi mašinas ir tokiu būdu atliko savo užduoti, atvažiavo. Bravo, mano seni pažįstami! Gražus pavyzdys ir kitiems.

Viską sykiu sutraukus, piknikas pilnai pavyko. Kad ir dalyvių buvo ne tirščiausia, bet vistiek surengtajam tikslui liks pelno. Tas paaiškės vėliau iš pačių rengėjų. Taipgi jie paduos ir aukotojų vardus.

Tai tik tiek mano įspūdžių iš atsibuvusio spaudos pikniko. Dar turiu pridurti, kad rengėjai viską tvarkingai atliko. Taipgi buvo geras ir darbininkų patarnavimas.

Nemunas.

Seno Plieno Stoka Trukdo Karo Darbus

Washington. — Karinės gamybos pirmininkas Donald M. Nelson įspėjo, kad jeigu per kelis artimiausius mėnesius nebus užtenkamai surinkta seno plieno ir geležies, tai turės "pavojingai sumažėt naujo plieno gaminimas." Nelsonas atsišaukė į laikraščius varyt kampaniją už seno plieno ir geležies laužų rinkimą.

Žymėtina, jog net ramiais laikais, gaminant plieną, yra vartojama apie 50 procentų seno plieno ir geležies laužų.

Sename pliene yra mangano ir kitų stiprinančių jį metalų, kurių Amerikai stokuoja.

Nauja Svarbi Brošiūra:

Vokiškieji Grobikai

Mirtinas Lietuvių Kultūros Priešas

PARAŠĖ DOCENTAS K. KORSAKAS
IŠLEIDO DIENRAŠTIS "LAISVĖ"

Surinkta faktai iš daugelio šimtmečių kaip vokiečiai terorizavo Lietuvą norėdami ją užgrobti ir kaip smaugė lietuvių kultūrą užimtuose kraštuose.

Nurodoma trijų šimtų metų Lietuvos kovos su vokiečiais kryžiuočiais. Vokiečių okupacija Lietuvoje pereito Pasaulinio Karo metu ir jų žvėriškas užpuolimas ant Lietuvos šiuom karu.

Tai svarbiausias istorinis dokumentas. Būtinai reikalingas kiekvienam lietuviui persiskaityti ir turėti savo namų knygyne.

GERA NUOLAIDA PLATINTOJAMS

Perkantiems nuo 5 iki 10 knygelių
Kaina po 7c. už knygelę

Perkantiems viršaus dešimties knygelių
Kaina po 6c. už knygelę

PUSLAPIŲ 32, KAINA 10c

Prašome tuojau užsisakyti ir platinti šią brošiūrą visur, kur tik yra lietuviškai kalbančių žmonių. Ją platindami stiprinsite lietuvių dvasią kovai prieš hitlerizmą, kaipo prieš mirtiną lietuvių tautos priešą.
Po mažiau pirkdami mokestį galite atsiųsti U. S. pašto stampomis. Tik stampos neturi būt didesnės kainos kaip 10c. ir žemiau.

Kreipdamiesi su užsakymais adresuokite:

"LAISVĖS" ADMINISTRACIJA
427 Lorimer Street, Brooklyn, N. Y.

Sovietų Kariuomenė Pasitraukė į Vakarus Nuo Stalingrado ir Novorossiisko Srityj, Bet Visur Kitur Atmušė Hitlerininkus

Sovietų Oficialiai Pranešimai

Maskva, rugs. 8. — Vidunaktinis Sovietų pranešimas: Mūsų kariuomenės dalinys "N" į vakarus nuo Stalingrado atmušė keturias atakas vieną po kitos, o paskui buvo priverstas pasitraukt į naujas pozicijas. Kitame sektoriuje vokiečių pėstininkai su 22-jų tankų parama atakavo mūsų pozicijas. Mūsiškė kariuomenė atmušė šią ataką.

Į pietų vakarus nuo Stalingrado buvo atmuštos kelios vokiečių atakos ir padaryta jiem didelių nuostolių. Vienoje šio fronto dalyje 30 vokiečių tankų atakavo sovietinių kanuolių bateriją. Sovietiniai kovotojai atmušė ataką ir sunaikino aštuonis priešų tankus.

Novorossiisko srityje (Kaukaze) per žiaurias kautynes priešai kyliu įsiveržė į mūsų pozicijas. Vienas sovietinis dalinys sunaikino aštuonis vokiečių tankus ir užmušė 400 priešų.

Maskva, rugs. 7. — Į šiaurių vakarus nuo Stalingrado tebesiaučia įnirtę mūšiai. Sovietinė kariuomenė atakavo priešus ir pagerino savo poziciją. Mūšių lauke liko 280 užmuštų vokiečių kareivių ir oficierių ir penki išdeginti jų tankai. Mes pagrobėme septynis kulkasvaidžius, dvi mortiras, 36 automatiškus šautuvus, apie 200 paprastų šautuvų ir daug amunicijos; buvo paimta nelaisvėn kiekis priešų.

Į pietų vakarus nuo Stalingrado vokiečiai atakavo mūsų pozicijas, laikomas raudonarmiečių dalinio "N." Priešams pavyko prakirst mūsų pozicijas. Bet sovietinė kariuomenė ugnim iš mortirų ir kulkasvaidžių padarė sumišimą tarp hitlerininkų sekusių savo tankus ir smūgiu jiem į šoną privertė priešus pasitraukt atgal.

Tuo tarpu sovietiniai kovotojai ugnim iš prieštankinių kanuolių ir prieštankinių šautuvų sužalojo 12 vokiečių tankų, išmušdami juos iš veikimo. Neužilgo po to hitlerininkai pradėjo naują ataką šiame sektoriuje, bet ir ta ataka buvo iškrikdyta. Praradę dar du tankus ir apie 200 kareivių ir oficierių, tada vokiečiai pasitraukė į savo senąją poziciją.

Novorossiisko srityje sovietinė kariuomenė vedė apsigynimo mūšius prieš fašistų tankus ir pėstininkus. Raudonųjų jūreivių būrys atmušė atakas hitlerininkų, kurie bandė užimt vieną aukštumą. Priešai prarado virš 100 kareivių ir oficierių, vien tik užmuštų. Sovietiniai marininkai tebelaiko savo rankose tą aukštumą, turinčią didžios svarbos.

Mozdoko srityj mūsų kariuomenė vedė mūšius su priešais, perėjusiais per vieną upę. Sovietiniai kariai parodė didelį pasiaukojimą. Per dieną jie visai nušlavė dvi kuopas priešų pėstininkų.

Vakariniame fronte sovietiniai lėktuvai ir bombanešiai vėl sudavė smūgį priešų orlaivių stovykloms. Viena grupė mūsų lakūnų sunaikino bei sužalojo 24 vokiečių orlaivius. Be to, du priešų lėktuvai tapo nušauti žemyn, o du kiti buvo sužaloti per kautynes ore.

Amerikiečiai Padarė Didelių Nuostolių Japonams, Bandantiems Įgabenti Pastiprinimų Savo Žvalgams Saliamono Salose

Amerikos Oficialiai Pranešimai

Washington, rugs. 7. — Jungtinių Valstijų laivyno pranešimas sakė:

Po to, kai Jungtinių Valstijų jėgos užėmė Guadalcanal-Tulagi sritį Saliamono salose rugp. 7 d., buvo atgabenta mūsiškiams pastiprinimų ir reikmenų ir nuolat drūtinama amerikiečių pozicijos pajūriuose ir orlaivių aikštėje Guadalcanal saloje.

Tiem mūsų veiksmam priešinosi japonų orlaiviai ir submarinai ir padarė šiek tiek nuostolių. Mes praradome naikintuvą "Blue" ir mažą transporto laivą "Colhoun," apie kurių nuskandinimą jau pirmiau pranešta. Šiedu laivai žuvo veiksmuose, kurie buvo daromi pristatant reikmenis mūsų bazėm Guadalcanal-Tulagi srityje.

Priešų bombanešiai ir lėktuvai kovotojai, veikdami nuo žemės, daugelį kartų atakavo amerikiečių pozicijas, bet niekada nepadarė sunkių nuostolių mūsų įrengimams pakrantėse.

Amerikiniai lėktuvai kovojo prieš užpuolikus ir padarė daug nuostolių priešų orlaiviams. Japonų submarinai taipgi veikė toje srityje ir keliais atvejais naktį bombardavo mūsų pozicijas.

Mūsų oro žvalgai pastebėjo ir atakavo kelias japonų grupes, bebandančias išsikelt į Guadalcanal ir kitas artimas salas. Rugs. 3 d. amerikiniai lėktuvai kovotojai ir Douglas Dauntless orlaiviai smigikai atakavo grupę mėginusių išsikelt krantan japonų arti San Jorge salos, apie 65 mylios į šiaurių vakarus nuo Guadalcanal orlaivių stovyklos. Buvo apšaudomi ir bombarduojami priešų laivai ir valtys, pilni japonų karių, ir didelis skaičius jų tapo užmušta. Daugelis mažų Japonijos laivukų nuskandinta.

Rugs. 5 d. mūsų oro žvalgai pamatė kitą grupę japonų, bandančių išsikelt krantan arti vakarinio galo Guadalcanal salos. Mūsiškiai lėktuvai nuskandino tris nedidelius japonų laivus su kariais, sužalojo kelis kitus jų laivus ir sunaikino daug priešų, buvusių tuose laivuose.

Manoma, jog tais bandymais iškelti savo kariuomenę krantan japonai stengėsi pastiprint savo žvalgų grupes, kurie pasitraukė į kalnus ir raistus negyvenamose šios salos vietose, kuomet amerikiečių jėgos užėmė priešų gintąsias pozicijas. Mūsų marininkai ir toliau jieško tų išvaikytų japonų grupių, kad sunaikint juos.

Salt Lake City, Utah. — Nukritus amerikiniam bombanešiui, užsimušė šeši jo lakūnai, tarp jų ir du oficieriai.

London. — Anglų karininkai giria sekmingus Sovietų oro veiksmus prieš nacius Lenkijoj Prūsuose, Vengrijoj ir Austrijoj.

KRISLAI

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

pro-naciškoje lietuvių spaudoje.

Tik atsiminkime tas Ancevičiaus kablegramas, tuos laiškus, kurie sakė, kad naciai sutvėrė naują lietuvį, daug geresnį, negu senasis, kad Lietuvos žmonės su džiaugsmo ašaromis pasitiko nacius ir jų mėtomas bombas ant Kauno ir t.t.

Visa tai tilpo "Tėvynėje," "Naujienose," "K e l e i v y j e," "Drauge," "Darbininke" ir visuose kituose to kalibro šlamštuose.

Dabar, žinoma, šis atviras nacių garbinimas nebegalimas. Valdžia gali tuos redaktorius paimti už pakarpos.

Tai dabar jie pamylėjo kitas formas. Ypatingai jie dabar naudoja pačią paskutinę. Prieš nacius nutylį, o apie Sovietų šalį meluoja ir nepavargsta.

Nėra jokios vakacijos tiems korespondentams, kuriuos didieji laikraščiai ir žinių agentūros pasiunčia raportuoti iš karo frontų. Jie taipgi stato pavojun savo gyvybę.

Iki šiol karo frontuose jau žuvo aštuoni Amerikos korespondentai, trys dingo nežinia kur, o septyniolika likosi sužeisti.

SIETYNO CHORO IR RUSŲ CHORO

BENDRAS PIKNIKAS

Pradžia 12 val. dieną. Įžanga 40c. (įskaitant taksus)

Įvyks šį Sekmadienį, 13 Rugsėjo-Sept.

Rusų Šokikų Grupė iš Newark, N. J. Dalyvauja Programoje

DIDELĖ SVETAINĖ ŠOKIAMS, GERA ORKESTRA

POLISH NATIONAL PARK

SPEEDWAY AVE. IR 16th AVE., IRVINGTON, N. J.

Kviečiame skaitlingai dalyvauti, išgirsti gražią programą ir linksmai laiką praleisti.

PROGRAMA PRASIDĖS APIE 4-tą VALANDĄ DIENĄ

PRANEŠIMAI IŠ KITUR

WILKES BARRE, PA.

LDS 7 kp. susirinkimas įvyks rugsėjo 13 d., 10 val. ryto. Progresyvių Kliube, 325 E. Market St. Visi nariai būtinai turi dalyvauti, nes bus svarstoma apie pakėlimą mokesties nariams, užmokėti kareiviams duokles.—O. Zdanienė, Sekr. (211-213)

BINGHAMTON, N. Y.

LLD 20 kp. susirinkimas įvyks 11 d. rugsėjo, 7:30 v. v., Liet. Salėje, 315 Clinton St. Prašome narių dalyvauti ir naujų narių atsivesti. — J. K. Navalinskienė, Sekr. (211-213)

WATERBURY, CONN.

ALDLD 28 kp. susirinkimas įvyks rugsėjo 9 d. trečiadienio vakare kaip 8 val., Svetainėje 103 Green St. Visi nariai malonėkite dalyvauti susirinkime, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Prašome metines mokestis užsimokėti, kurie dar neužsimokėję už 1942 metus. — Kp. Sekr.

BALTIMORE, MD.

Ketvirtadienį, rugsėjo 10, įvyks "Salute to Russia" vakaras, Fifth Regiment Armory. Ruošia visos Baltimorės miesto Unijos, naudai Sovietų Sąjungai Gelbėti. Bilietas 55c. Visą meninį programą vadovaus Senia Solomonoff, taipgi kalbės žymūs kalbėtojai. Pradžia 8 v. v. Kviečiame dalyvauti. (211-212)

ELIZABETH, N. J.

LDS 33 kp. susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo 9 d., 8 val. vakare, LDP Kliube, 408 Court St. Draugai, būtinai dalyvaukite šiame susirinkime, nes bus daug svarbių dalykų apkalbėti.
Sheralis, Sekr. (210-212)

Toronto, Canada

(Tąsa nuo 2-ro pusl.)

kusavimo taisytinų draugijos reikalų.

Kad ir šiltas oras buvo ir šeštadienio vakaras, tačiaus narių buvo nemažai ir diskusijos buvo gan gyvos.

Tas rodo, kad nariai domisi draugijos reikalais.

Pereitą sekmadienį įvyko tarptautinis piknikas, kuriame Toronto lietuviai labai didelį strioką įvarė ukrainiečiams, kada buvo rinkimas pikniko žvaigždės.

Pradžioj lietuvių kandidatė atsistojo į antrą vietą, o ukrainiečių į trečią vietą. Pirmą vietą užėmė rusai nuo pat pradžios ir išlaikė iki galo.

Laikui bėgant ukrainams pavyko pereiti į antrą vietą, o lietuviai liko pastatyti į trečią vietą.

Lietuvių kandidatė į pikniko žvaigždes buvo jaunuolė Emilija Sasnauskaitė. Ji gavo virš 11,000 balsų. Jos menedžerium buvo draugas J. Morkūnas ir jam tenka didelis kreditas už vadovybę. Jei kontestas būtų dar neužsibaigęs, buvo galimybių lietuviams išeiti antrais.

Piknike kalbėjo buvęs Toronto miesto apšvietos tarybos narys Lawson, nelabai seniai paleistas iš internavimo.

Jis pažymėjo, kad užgerinimo šalininkai pradėjo varyti propagandą apie baisius nuostolius laike užpuolimo ant Dieppo, kad atbauginti žmones nuo antro fronto ir tokiu būdu atitolinti Hitlerio galą.

Reikalavimas antro fronto, sakė jis, yra palaikymas Britanijos, Amerikos ir Sovietų Sąjungos vyriausybių planų sumušimui Hitlerio.

Draugei Izabelei Rukienei padarė sunkią operaciją ir dabar ji randasi Grace ligoninėj, kampas Church ir Bloor gatvių.

Taipgi labai sunkiai serga draugė **Jasiūnienė.** Ji dabar randasi žydų ligoninėj, ant Yorkville gatvės.

Reporteris.

LORIMER RESTAURACIJA

ANTANAS BARZDA, Savininkas

417 LORIMER ST. "Laisvės" Name BROOKLYN

Geriausios rūšies VALGIAI

Gaminami Europiško ir Amerikoniško Stiliaus

Puikūs lietuviško namų darbo kilbasai ir kepta paršiena

Gaspadoriškai nuvirti kopūstai ir barščiai

Atdara nuo anksti ryto iki vėlai vakaro

Penktadieniais ir šeštadieniais atdara per naktį

Visada yra pasirinkimas pieniškų valgių ir daržovių—virtų ir žalių

CHARLES

UP-TO-DATE

BARBER SHOP

K. Degutis, Savininkas

Prielankus Patarnavimas

306 UNION AVENUE

Tarp Ten Eyck ir Maujer Sts.

BROOKLYN, N. Y.

GERAI PATYRĘ BARBERIAI

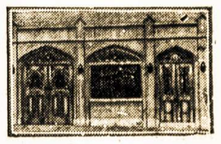

NOTARY PUBLIC

TELEPHONE STAGG 2-5043

MATTHEW P. BALLAS

(BIELIAUSKAS)

LAISNIUOTAS GRABORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą

PUIKIAI ĮRENGTOS DVI KOPLYČIOS DUODAMOS MYLIMIEMS PASARVOTI DOVANAI

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Clement Vokietaitis

Lietuvis Advokatas

66 COURT STREET

Brooklyn, N. Y.

Tel. TRiangle 5-3622

168 GRAND STREET

Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 8-7179

Green Star Bar & Grill

Lietuviškas Kabaretas

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksminti ir pasišokti užeina pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.

Linksma Parė Kiekvieną Šeštadienį!

TURIME GERŲ VYNŲ IR DEGTINIŲ

Ateikite pasimatyti su Giviais

Štai adresas:

Geriausias Alus Brooklyne

459 Grand St.

Skersai nuo Republic Teatro

BROOKLYN, N. Y.

Tel. EV. 4-8698

DR. J. J. KAŠKIAUČIUS

Telefonas: HUmboldt 2-7964

530 Summer Avenue

Arti Chester Avenue

NEWARK, N. J.

VALANDOS: 2-4 ir 6-8

Nėra valandų sekmadieniais.

Le VANDA

FUNERAL PARLORS

Incorporated

J. LeVanda—L. LeVanda

Tėvas ir Sūnus Levandauskai

UNDERTAKER

337 UNION AVENUE

BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-0783

NIGHT—HAvemeyer 8-1158

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

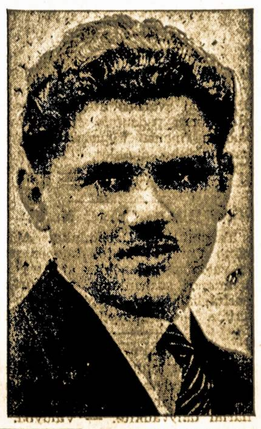

DIREKTORIUS LAIDOTUVIŲ

★ ★ ★

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderiškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

★ ★ ★

1113 Mt. Vernon St.

Philadelphia, Pa

Telefonas Poplar 4110

F. W. Shalins

(Shalinskas)

Funeral Home

84-02 Jamaica Ave.

Opposite Forest Parkway

WOODHAVEN, N. Y.

Suteikiam garbingas laidotuves

$150

Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.

Tel. VIrginia 7-4499

New Yorko ir Apielinkės Žinios

75,000 Darbininkų Sveikino J. V. Ginkluotas Jėgas

Septynios dešimt penki tūkstančiai darbininkų ir jų draugų iš visokių amerikinio gyvenimo sričių susirinko į Central Park Mall pereitą sekmadienį švęsti Darbo Šventę ir "Pasveikinti Ginkluotąsias Jėgas," pažadėti joms, kad darbininkai atliks savo pareigas gamyboje ir visame namų fronte.

Mitingą rengė Didžiojo New Yorko ir valstijos Industrinių Unijų Taryba su kooperacija kariams globos draugijų — United Service Organizations (USO).

Darbo Šventės minėjimas pravesta dvasioje solidarumo ne viėn tik su mūs krašto, bet ir su mūs talkininkų ginkluotomis jėgomis. Čion dalyvavo šeši sužeisti Bataan mūšiuose. Jie atstovavo mūsų krašto kariuomenę. Čia buvo ir garbės viešnia leitenantas Liudmila Pavličenko, Sovietų Sąjungos herojė, iššaudžius 309 nacius.

Kada, galop iškilmių, Liudmilai Pavličenko įteikta plaketas — ženklas pagarbos Sovietų žmonių didvyriškai kovai, minia iškėlė audringą ovaciją.

Pavličenko kalbėjo trumpai, rusų kalboj. Ji sakė:

"Mes džiaugiamės proga pareikšti jums širdingą ir kovingą pasveikinimą nuo Sovietų Sąjungos Armijos ir Laivyno.

"Mes norime pareikšti jums padėką ir gilų įvertinimą jūsų malonios dovanos, kurią mes priimame, kaipo ženklą pasiryžimo Amerikos didžiosios liaudies kovoti užpuolikišką hitlerizmą iki galutino sunaikinimo.

"Mūsų žmonės pasitiki, jog visi jūs uniformose ar fabrikuose pilnai suprantate, kad žmonijos likimas randasi mirtiname pavojuje ir kad jūs darysite viską esamą jūsų galioje nušluoti fašizmą nuo žemės paviršiaus kartą ant visados.

"Jausdamas artėjantį galą, nacizmo žvėris deda desperatiškas pastangas laimėti persvarą pirm visų Jungtinių Tautų sukoncentravimo savo jėgų galutinam sunaikinančiam smūgiui.

"Todėl yra gyvybės ar mirties klausimas, kad jūs visi, visi laisvę mylintieji žmonės padvigubintų savo pastangas mūšio lauke ir ant produkcijos linijų atsiekimui greičiausios galimos pergalės ir tuo būdu išpildyti savo kilnią pareigą išlaisvinimo žmonijos nuo mirtimi grąsinančių barbariškų nacizmo jėgų."

Didžiuliame darbininkų mitinge įteikta darbininkų pagarbos ženklai — sidabriniai plaketai — nuo unijistų mūsų armijos, laivyno ir orlaivyno jėgoms, pajūrio sargybai, jūrininkams ir gydymo-slaugymo korpui per dalyvaujančius jų didvyrius, taipgi Didžiosios Britanijos, Chinijos ir kovojančių francūzų atstovams.

Prakalbas sakė Joseph Curran, Nacionalės Jūrininkų Unijos viršininkas; majoras Fiorello H. LaGuardia; vyresnysis gen. Thomas A. Terry, kuris atstovavo gen. Somervell; Sidney Hillman, Amalgameitų prezidentas; Chester A. Barnard, USO prezidentas; Gustave Strebel, prezidentas valstijos CIO pirmininkavo mitingui. J. V. vice-perzidentas Henry A. Wallace ir CIO prezidentas Philip Murray, negalėję pribūti, atsiuntė sveikinimus.

Programa užbaigta Paul Robesono dainomis, sukėlusiomis audringas ovacijas. Taipgi dainavo Bidu Sayao, brazilietė, Metropolitan Operos solistė ir radio dainininkė Connie Boswell.

Rep.

Unijos Atsišaukė į Narius Padėti Farmeriams Nuimti Derlių

Bėgiu savaitės New Yorko mieste norima gauti mažiausia 2,000 asmenų padirbėti ant farmų aukštutiniame New Yorke (up-state), kur daržovės ir vaisiai laukia skubaus nuėmimo ir gręsia supūti laukuose, jei iš miesto nepribus talkos. Taip pareiškė Henrietta Rothstein, viršininkė farmoms darbininkų samdymo divizijos, New Yorke.

Numatant iš anksto būsimą tokią padėtį, Didžiojo New Yorko Industrinių Unijų Taryba jau prieš keletą savaičių išsiuntinėjo atsišaukimą į joj priklausančias unijas, kad jos dėtų visas pastangas savo bedarbius narius paraginti nueiti farmeriams talkon.

P-lė Rothstein sako, kad aplikantų farmų darbams atvyksta iš visokių organizacijų ir Labdarybės Departmento, bet kad reikia daugiau, jeigu norima laiku suteikti pagalbą.

Pirmas būrys, 150 asmenų, išsiųsta į Batavia, iš kur jie bus paskirstyti po apylinkės farmas. Farmų divizijos vedėja sako, kad ji tikisi po grupę išsiųsti kas rytas. Farmoms aplikantus registruoti ofisas— 128 E. 28th St., New Yorke, bus atdaras ir Labor Day per visą dieną, kad paskubinti farmeriams talką.

Nurinkimo ir skynimo laukia tūkstančiai akrų tomeičių, kornų, pupelių, obuolių, pyčių ir kitokių daržovių ir vaisių.

Mokestys, palyginus su mokestimis lavintiems darbininkams mieste, nėra labai patraukiančiomis, mokama nuo 35c iki 50c per valandą, dirbama nuo 8 iki 10 valandų per dieną. Prie kai kurių darbų, susitariant mokestį gauti nuo bušelių, esą pasidaroma po daugiau. Vienok, sako p-lė Rothstein, "maistas laimės karą," tad jis reikia surinkti.

"Jeigu daug New Yorko valstijos derliaus bus sugadinta, mes atsistosime užpakalyje tos patriotiškos pastangos. Maistas yra reikalingas mūsų armijai ir lend-lease pagalbai. Dar daugiau, jei derlius liksis sugadintu, maisto bus mažiau ir kainos kils."

Up-state farmeriai, atsiliepdami į valdžios atsišaukimą, šiemet užsėjo 20 nuošimčių daugiau savo laukų, bet turi kur kas mažiau darbininkų dėl jaunų vyrų iššaukimo kariuomenėn, o kitų išėjimo į karo industrijas.

Sveikatos Departmentas planuoja patvarkyt batų krautuvėms neprimieruoti batų ateinantiems be kojinių.

Filma, Kurią Kiekvienas Turėtų Pamatyti

Šiuo metu New Yorke, Rialto teatre, yra rodoma filma, kuri, šitų žodžių rašytojo nuomone, turėtų būti matyta kiekvieno Amerikos piliečio bei gyventojo. Tai **"The World at War"** filma. Ją išleido Jungtinių Valstijų vyriausybė, — geriau, Office of War Information.

Šitoje filmoje jūs nematysite aktorių, filmų žvaigždžių. Ne! Jūs čia matysite tik dokumentalinius faktus, nutrauktus kameros ir gražiai suredaguotus, kad jie būtų įdomūs ir patrauktini.

Šios filmos tenka žiūrėti apie 1 val. ir 6 min. laiko. Per tą laiką žmogus matai, kaip prasidėjo šis baisusis karas. Nors filmoje vaizdžiai parodoma žvėriškųjų japonų bjaurūs žygiai Perlų Uoste (1941 m. gruodžio 7 dieną), nors filmoje parodoma prezidentas Rooseveltas sakant kalbą gruodžio 8 d., skelbiant karą Japonijai, tačiau stebėtojas filmoje mato, kad karas ne tą dieną prasidėjo. Šis karas prasidėjo tuomet, kai Japonijos užpuolikai įsiveržė Mandžiūrijon, — 1931 metais. Paskui parodoma Italijos fašistų žygiai Ethiopijoje, paskui — kiti Vokietijos, Italijos ir Japonijos plėšikų žygiai, priveduslieji prie dabartinio visasvietinio karo gaisro.

Vaizdas iš "The World at War" filmos; šis vaizdas parodo mūšius Ethiopijoje, kai Mussolinis buvo užpuolęs tąjį kraštą ir jį tūlam laikui pavergė.

Filmoje pastebima, kad Ispanijos karo metu, Hitleris ir Mussolinis rėmė budelį Franko, o Tarybų Sąjunga — Ispanijos respubliką.

"The World at War" filmoje parodomos baisiosios scenos iš nacių užpuolimo ant Varšavos, Rotterdamo, Francijos. Šitie baisūs naikinimo vaizdai buvo nutraukti pačių vokiečių; jie pateko, tačiau, į Amerikos vyriausybės rankas ir dabar yra įjungti šiton filmon, prie jų pritaikyta atatinkamos kalbos bei pastabos.

Šitoje filmoje parodomos Jungtinių Tautų jėgos, — Tarybų Sąjungos, Anglijos ir Amerikos, — jėgos, kurios muša fašistinę Ašį ir kurioms teks toji Ašis visiškai sunaikinti.

"The World at War" filmai komentarus parašė Samuel Spewack; komentuoja gi Paul Stewart; muziką pritaikė Gail Rubik, gi orkestrą vadovavo Aleksandras Smallens.

Filmoje parodoma ir Amerikos izoliacininkų, senatorių ir kongresmanų "žygiai," nors tatai galėjo būti pavaizduojama daug ryškiau ir drąsiau.

"The World at War" filma yra pirma tos rūšies ir dėlto jinai juo svarbesnė. Reikia tikėtis, kad panašių informacinių filmų bus pagaminta daugiau ateityje.

M.

Harrimanas Raportuos Apie Maskvos Konferenciją

Šiandien, rugsėjo 9 d., kai 6:30 P. M., Commodore viešbutyje, New Yorke, darys pranešimą W. Averrell Harriman, asmeninis Roosevelto pasiuntinys Maskvos konferencijoje, kur dalyvavo Churchillas, Stalinas ir visa eilė kitų žymių asmenybių. Mr. Harrimanas kalbės bankiete, suruoštame Russian War Relief Komiteto. Jo kalba bus transliuojama per radiją.

Karių Tėvams ir Namiškiams

Jeigu norite, kad jūsų šeimos nariai esanti kariuomenėj galėtų balsuoti šiuose rinkimuose, tuojau pasiųskite jo vardą ir vėliausį žinomą jo militarišką antrašą į State War Ballot Commission į Albany, arba į New Yorką, 2 Lafayette St. Komisija jiems pasiųs registracijos blankas, kurios turės būti kario sugrąžintos komisijai ne vėliau 15-tos šio mėnesio.

Esančiu užrubežiuos karių ši taisyklė neliečia, jie gaus balotus per savo viršininkus, ne per Baloto Komisiją.

Brooklyne atidaryta nauja vieno akro žaismavietė prie Park Ave. ir Floyd St. Ši jau yra miesto 480-ta.

Darbo Šventė Darbe už Naujus Laivus

New Yorko Navy Yard, Brooklyne, darbininkai apvaikščiojo Darbo Šventę, pereitą pirmadienį, darbe padėjime pagrindo keturiems naujiems karo laivams. Tai atsiekta pastangomis tų pačių darbininkų, kurie prieš 11-ką dienų buvo nuleidę jūrosna milžiną karo laivą Iowa. Dar keturi kiti neužilgo bus pradėti.

Darbo Šventei paminėti prakalboj Navy Yard darbininkams admirolas J. E. Marquart sakė:

Laivas už laivą, kaip kad vyras už vyrą, mes esame **greitesni ir kietesni už priešą. Mes jieškome progos priešą įtikinti jo paties kalboje, kuri yra: kulkomis, bombomis ir granatomis."**

Du minoms šluoti laivai pradėta Whitestone, Queens; vienas submarinų naikintuvas — Halestite, L. I. Kiti penki laivai pradėta artimuose New Jersey portuose, metropolio ir jo apylinkių darbininkų šėras 223 skaitlinėj karo laivų, baigtų ar pradėtų po visą šalį sąryšyje su Darbo Šventės minėjimu šiais, 1942 metais.

Teisėjas Sala išteisino du pikietuotojus, buvusius areštuotus prie Nathan's Famous Inn, Coney Islande, sakydamas, kad pikietas yra teisėtas.

Raudonasis Kryžius atidarė naują kariams užeiti centrą 40-12 43rd Ave., Sunnysidėj.

PAJIEŠKOJIMAI

Pajieškau Felikso Juškos. Kas žinote, kur jis randasi, malonėkite pranešti man. Prisiųskite jo antrašą. Arba tegul jis pats atsišaukia. Kurie praneš man apie jį, gaus dovaną $10.00. John Baradinskas, 8020 Suffolk Ave., Philadelphia, Pa. (211-212)

RANDAVOJIMAI

Pasirendavoja 3 kambariai, garu šildomi. Renda nuo $15 ir aukštyn. Taipgi pasirendavoja 4 ir 5 kambariai. Kreipkitės po antrašu: 32 Havemeyer St., & 212 Moore St., Brooklyn, N. Y. (210-212)

REIKALAVIMAI

Reikalinga mergina ar moteris dirbti prie generalinio namų darbo, lengvas skalbimas. Gaus nuosavą kambarį. Reikės atsiliepti Daktaro telefonu. Tur mokėti, kaip kalbėt ir rašyt angliškai. Alga $45—50. Dėl daugiau informacijų, telefonuokite: Evergreen 7-4127. (210-213)

Reikalinga 15 patyrusių avių žarnų atrinkėjų ir mieruotojų. Mes mokame aukštas algas. Darbas nuolatinis. 5 dienų savaitė. Apmokamos vakacijos ir kai kurios šventės. Kreipkitės: 195 Wilson Ave., arti DeKalb Ave., Brooklyn, N. Y. (210-212)

Reikalinga merginų nuo 18 iki 25 m. amžiaus mokytis gero amato. Gera alga ir mokinantis. Nuolatinis darbas. 5 dienų savaitė. Apmokamos vakacijos. Kreipkitės: 195 DeKalb Ave., Brooklyn, N. Y. (210-212)

Reikalinga patyrusių opereiterių prie moteriškų paltų. Gali atsišaukti vyrai ir moterys sekamu antrašu: 116 Suydam St., (2-ros lubos) Brooklyn, N. Y. (210-212)

SUSIRINKIMAI

BROOKLYN, N. Y.

LLD 1 kuopos susirinkimas įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 10-tą, 7:30 v. v., Laisvės svetainėj. Susirinkimas yra labai svarbus atidarant rudeninį sezoną: rudeninio parengimo ir kuopos finansų klausimai, baigimas pasimokėti duokles, knygos ir "Šviesos", taipgi "Laisvės" reikalai. — 1 kuopos Org. (211-212)

BROOKLYN, N. Y.

Tarptautinio Darbininkų Apsigynimo Lietuvių 17-tos kuopos nariai ir valdyba malonėkite ateiti į LLD 1 kuopos susirinkimą, ten turėsime pasitarimą TDA 17-tos kuopos reikalais. — A. Mureika. (211-212)

MASPETH, N. Y.

ALDLD 138 kp. susirinkimas įvyks ketvirtadienį, 10 d. rugsėjo, 8 v. v. Zabielskio svetainėje. Visi nariai dalyvaukite. — Valdyba. (211-212)

Fotografas

Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių.

Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kamp. Broadway ir Stone Ave. prie Chauncey St., Broadway Line
Tel. GLenmore 5-6191

J. GARŠVA
Graborius-Undertaker
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Išbalsamuoja ir laidoja ant visokių kapinių
VELTUI ŠERMENINĖ
(KOPLYČIA)
Parsamdo automobilius ir karietas veselijom, krikštynom ir kitkam
231 BEDFORD AVE.
BROOKLYN
Telephone: EVergreen 8-9770

★ LIETUVIŠKAS ★
TRAKTYRIUS
(VALGYKLA IR ALINĖ)
Rheingold Extra Dry Alus
Didelis pasirinkimas visokių
Vynų ir Degtinės
Importuotų ir Vietinių
Kasdien Turime
KARŠTŲ UŽKANDŽIŲ
JUOZAS ZEIDAT
Savininkas
411 Grand St. Brooklyn

Lietuvių Kūro Kompanija
Įsigykite žiemai anglių, nes į rudenį bus sunkus anglių pristatymas į miestus
★
Mes taipgi aprūpiname, aliejum tuos, kurie savo namuose turite Oil Burners. Kuro reikalu prašome kreiptis:
•
Tru-Ember Fuel Co., Inc.
196 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

STENGER & STENGER
OPTOMETRISTS
Išegzaminuoja AKIS
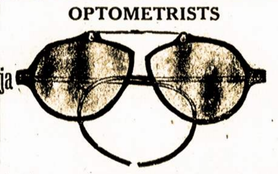
Pritaiko AKINIUS
Moksliniais būdais, gerais patyrimais ir su didele atsakomybe mes egzaminuojame akis, išrašome receptus, sufiguruojame, padarome ir pritaikome akinius, kada reikią.
394 BROADWAY • 331 DIVISION AVE.
TEL. STAGG 2-8342. BROOKLYN, N. Y.

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS
Gražiai Įrengta Susiėjimams Įstaiga

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsit Brooklyne, užeikite susipažinti.
Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys užėjimui su moterimis. Nedėliomis atdaras nuo 1 val. dieną iki vėlai.
426 SOUTH 5th ST. BROOKLYN, N. Y.
Blokas nuo Hewes St. eleveiterio stoties. Tel. EVergreen 4-9508

THE Gift THAT LEAVES NOTHING UNSAID

Mokyklos baigimo - graduation proga ir pirmos komunijos priėmimo bei dirmavonės proga pirkite dovanas pas ROBERT LIPTON.
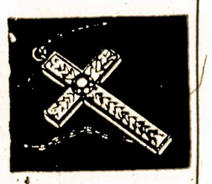

VERI-THIN RYTHM . . . Yellow gold filled case, 17-jewel Precision movement $33.75

MERCEDES . . . 14 kt. solid yellow gold case, 17-jewel Precision movement $42.50
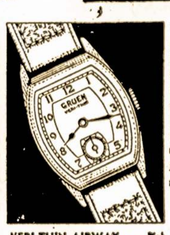
VERI-THIN AIRWAY . . . Pink or yellow gold filled case with Guildite back, 15 jewels . $29.75
Krautuvėje yra didelis pasirinkimas laikrodžių, deimantinių žiedų, auksinių ir sidabrinių daiktų ir daiktelių, kokių tik jums reikalinga.
DAIKTAIS IR KAINOMIS BŪSITE PATENKINTI
ROBERT LIPTON
701 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
DŽIULERIAI yra gražiausios ir ilgiausia atmintinos dovanos

Lietuvių Rakandų Krautuvė
FURNITURE
409 ir 417 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-8451
IŠDIRBĖJAI IR PARDAVĖJAI
Geriausios Rūšies Rakandų
Duodame ant lengvų išmokėjimų be jokių nuošimčių
JŪS NIEKUR NEGAUSITE PIGIAU
Kaip Petraičių Krautuvėse
M. PETRAITIENĖ ir SŪNAI